

НЯХАЙ ЖЫВЕ
НЕПЕРАМОЖНЫ СЦЯГ
ЛЕНІНА-СТАЛІНА

РАБОТНИЦА І СЯЛЯНКА

РАДЗІМА МАЯ ДАРАГАЯ

Павольна

Абзін

Лю-блю я глядзець як блукае на зол-ку над рэч-кай ту-
ман... Мне ле-пей ад род-нага кра-ю на свеце кра-і-ны ня-
ма. На землях калгасных і ні-вах, на
рэках, а-зё-рах паўся-ля пра-це на-род наш руп-
лі-вы, і край узвы-ша-ец-ца наш. 3. Ра-// - ны Нас,
мужных і смелых, я-днаюць па-чуцці сы-ноў-няй любві, ра-
дзі-ма ма-я да-ра-га-я, красуйся і ў шчасці жыві! Ра-
дзі-ма ма-я да-ра-га-я, красуйся і ў шчасці жыві!

Музыка В. АЛОУНІКАВА

Словы А. БАЧЫЛЫ

Люблю я глядзець, як блукае
На золку над рэчкай туман...
Мне лепей ад роднага краю
На свеце краіны няма.

На землях калгасных і нівах,
На рэках, азёрах — паўсяля
Праце народ наш руплівы,
І край узвышаецца наш.

Радзіма мая дарагая,
Ты ў шчасці жаданым жыві!
Я сэрцам табе прысягаю
У шчырай сыноўняй любві.

Чужое зямлі нам не трэба,
Мы — волі і працы сыны,
Мы хочам, каб мірнае неба
Не знала пажараў вайны.

Нас, мужных і смелых, яднаюць
Пачуцці сыноўняй любві, —
Радзіма мая дарагая,
Красуйся і ў шчасці жыві!

В. І. ЛЕНІН абвяшчае савецкую ўладу.

З карціны В. А. Серова.

ДАСТОЙНА СУСТРЭНЕМ ВЯЛІКАЕ СВЯТА

А. КОРЗУН,

сакратар Беларускага рэспубліканскага Савета профсаюзаў

Працоўныя Савецкай Беларусі разам з усімі народамі нашай Радзімы рыхтуюцца да радаснага ўсенароднага свята — 34 гадавіны Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі.

У гэтыя знамянальныя дні мы азіраемся на пройдзены шлях, і пачуццё велізарнай гордасці напаўняе нашы сэрцы.

Чым была Беларусь да Вялікай Кастрычніцкай сацыялістычнай рэвалюцыі? Забітай, адсталай ускраінай царскай Расіі. Бязлітасная эксплуатацыя, нацыянальны ўціск, неписьменнасць — вось лёс працоўнага чалавека дарэвалюцыйнай Беларусі. Толькі вялікі Кастрычнік, які звергнуў уладу капіталістаў і памешчыкаў, прынес працоўным шчасце і свабоду.

Магутны росквіт нашай рэспублікі за гады савецкай улады — яркае пацверджанне трыумфу ленінска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, вялікай дружбы народаў СССР.

Нямецка-фашысцкія захопнікі нанеслі велізарныя страты нашай рэспубліцы. Мы ніколі не забудзем, як па-зверску знішчалі яны ўсё, што так любоўна стваралася народам. Здавалася, патрэбны будучы дзесяцігоддзі на аднаўленне народнай гаспадаркі, але не прайшло і сямі год, як яна расквітнела па-новаму. Савецкія людзі пад кіраўніцтвам партыі большавікоў паказваюць усяму свету цуды мірнай стваральнай працы.

Непазнавальнымі сталі нашы гарады і сёлы. Намнога вырасла індустрыяльная магутнасць рэспублікі. Узніклі новыя фабрыкі і заводы, новыя галіны прамысловасці. Выдатных поспехаў дасягнула сацыялістычная сельская гаспадарка, навука і культура рэспублікі.

Магутны росквіт нашай рэспублікі стаў магчымы толькі дзякуючы брацкай дапамозе народаў усёй краіны і ў першую чаргу вялікага рускага народа, дзякуючы няспынным клопатам партыі, урада і роднага Сталіна аб беларускім народзе. І кожны працоўны нашай рэспублікі сваёй сумленнай працай стараецца адказаць на гэтыя сталінскія клопаты.

2 кастрычніка было апублікавана пісьмо Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну ад рабочых, работніц, інжынераў, тэхнікаў і служачых прамысловасці, транспарту і будаўніцтва Беларускай ССР.

Дакладваючы вялікаму правадыру народаў аб пасляваенных дасягненнях народнай гаспадаркі рэспублікі, работнікі сацыялістычнай прамысловасці ўзялі на сябе новыя сацыялістычныя абавязацельствы па датэрміновому выкананню дзяржаўнага плана 1951 года, палепшанню якасных паказчыкаў работы прамысловасці, транспарту і будаўніцтва.

3 велізарным уздымам разгортваецца сацыялістычнае спаборніцтва за выкананне гэтых абавязацельстваў.

Дырэктар Мінскай бісквітнай фабрыкі т. Мінкевіч Яўгенія Цімафееўна дабілася таго, што фабрыка, якою яна кіруе,

стала перадавым прадпрыемствам па Міністэрству харчовай прамысловасці БССР. За 1-е пўгоддзе яна атрымала другую прэмію. Загадам Міністэрства харчовай прамысловасці Саюза ССР ёй прысвоена званне: «Фабрыка выдатнай якасці».

У ліку перадавікоў сацыялістычнага спаборніцтва ідуць брыгады выдатнай якасці гомельскага камбіната «Спартак». Брыгадзіры Пажывілка Валянціна Лукінічна і Пянькоўская Вольга Нікіцічна сістэматычна перавыконваюць нормы, навучаюць стаханаўскім метадам маладых рабочых. Яны ўзялі на сацыялістычную захаванасць абсталяванне, сістэматычна зніжаюць процант зваротных адыходаў.

Шырока разгортваецца сацыялістычнае спаборніцтва за зніжэнне сабекошту па кожнай вытворчай аперацыі сярод рабочых і работніц скурабутковай прамысловасці.

На мінскай абутковай фабрыцы імя Тэльмана стаханаўка Клімянкова Лідзія абавязалася на раскроі дзіцячых чаравікаў эканоміць да канца года 16 тысяч рублёў.

На Гродзенскай абутковай фабрыцы № 1 закройшчыца Прыкадзень Валянціна ўзяла абавязацельства знізіць да канца года сабекошт па сваёй аперацыі на 30 тысяч рублёў, закройшчыца Кузьміч — на 20 тысяч рублёў.

Начальнік тэхнічнага аддзела фабрыкі імя Тэльмана т. Мельцішанава ўнесла рацыяналізатарскую прапанову аб замене ручнога раскрою ніжняга скуртавару механічным, што побач з навілічэннем прадукцыйнасці працы дае ў год 45,3 тыс. рублёў эканоміі.

Так работніцы прадпрыемстваў нашай рэспублікі дастойнымі справамі падмацоўваюць абавязацельствы, даныя ў пісьме таварышу Сталіну.

Так савецкія людзі сваёй стаханаўскай працай умацоўваюць сваю Радзіму, уносяць дастойны ўклад у справу міру.

Цэнтральны Камітэт ВКП(б) і Совет Міністраў СССР прынялі рашэнне аб далейшым развіцці сацыялістычнага спаборніцтва.

Новыя ўмовы Усесаюзнага сацыялістычнага спаборніцтва, распрацаваныя на 1951 год, накіроўваюць удзельнікаў спаборніцтва на барацьбу за выкананне і перавыкананне планаў кожным цэхам, кожным участкам прадпрыемства, за палепшанне якасці і зніжэнне сабекошту прадукцыі, за ўсямерную эканомію сыравіны і матэрыялаў, за поўнае выкарыстанне ўнутраных рэзерваў, за лепшае ўкараненне перадавой тэхналогіі і новай тэхнікі, за далейшае павышэнне прадукцыйнасці працы і культуры вытворчасці.

Новыя ўмовы сацыялістычнага спаборніцтва дапамогуць яшчэ лепш выкарыстаць творчыя магчымасці працоўных.

Шырэй разгорнем перадкастрычніцкае сацыялістычнае спаборніцтва! З чэсцю выканаем слова, данае роднаму Іосіфу Вісарыёнавічу Сталіну!

ВЯЛІКІЯ ЗАВАЁВЫ КАСТРЫЧНІКА

34 ГАДЫ таму назад у нашай краіне, упершыню ў сусветнай гісторыі, перамагла Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя. Здзейснілі рэвалюцыю рабочыя ў саюзе з бяднейшымі сялянамі пад кіраўніцтвам большэвіцкай партыі і яе геніяльных правадыроў Леніна і Сталіна.

Перамога Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі з'явілася найвялікшай заваёвай рабочага класа і яго большэвіцкай партыі. Многія стагоддзі да Кастрычніка 1917 г. працоўныя нашай краіны прыгняталіся і эксплуатаваліся пануючымі класамі — памешчыкамі і капіталістамі. Шмат вякоў народныя масы вялі класавую барацьбу за сваё вызваленне. Нямала перадавых людзей нашай Радзімы пралілі сваю кроў і аддалі сваё жыццё за справу вызвалення народа. Але скінуць спрадвечнае ярмо памешчыкаў і капіталістаў не ўдавалася. Толькі большэвіцкая партыя, узброеная самым рэвалюцыйным марксісцка-ленінскім вучэннем, кіруемая найвялікшымі геніямі чалавецтва Леніным і Сталінным, арганізавала рабочы клас і яго саюзніка — бяднейшае сялянства, павяла іх на штурм капіталізма. Была атрымана перамога ў соцыялістычнай рэвалюцыі, звергнута панаванне памешчыкаў і капіталістаў і створана дыктатура пролетарыята. Гэта і з'явілася найвялікшай заваёвай Кастрычніка.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя ў корані адрозніваецца ад усіх папярэдніх рэвалюцый. Рэвалюцыі ў мінулым праводзіліся народнымі масамі, але ўлада звычайна пераходзіла ад адной да другой групы эксплуатацараў. Эксплаататары мяняліся, эксплуатацыя заставалася.

Вялікая Кастрычніцкая соцыялістычная рэвалюцыя «ставіць сваёй мэтай, — пісаў таварыш Сталін, — не замену адной формы эксплуатацыі другой формай эксплуатацыі, адной групы эксплуатацараў другой групай эксплуатацараў, а знішчэнне ўсякай эксплуатацыі чалавека чалавекам, знішчэнне ўсіх і ўсіхкіх эксплуатацарскіх груп, устанавленне дыктатуры пролетарыята, устанавленне ўлады самага рэвалюцыйнага класа з усіх існаваўшых да гэтага часу прыгнечаных класаў, арганізацыю новага бяскласавага соцыялістычнага грамадства».

Вялікія заваёвы Кастрычніка стварылі карэнны пералом не толькі ў жыцці народаў нашай краіны, але і ў гістарычным лёсе ўсяго чалавецтва. Пачалася новая эра ў гісторыі чалавецтва — эра соцыялізма, комунізма.

Савецкая ўлада моцна ўстанавілася ва ўсёй краіне. Саветы з'явіліся найбольш масавымі і найбольш рэвалюцыйнымі арганізацыямі рабочых і сялян — тых класаў, якія прыгняталіся капіталістамі і памешчыкамі.

Ва ўмовах дыктатуры пролетарыята рабочы клас падняўся да становішча пануючага класа. Рабочыя і сяляне атрымалі шырокія палітычныя правы і дэмакратычныя свабоды: недатыкальнасць асобы, свабоду сумлення, свабоду друку, свабоду слова, сходаў, саюзаў і г. д. Акрамя палітычных правоў, працоўныя атрымалі і велізарныя матэрыяльныя багацці.

Канфіскаваны былі землі памешчыкаў, царквы і казны. Нацыяналізаваны банкі, чыгункі, фабрыкі і заводы. Усе сродкі вытворчасці, якія належалі раёнаў памешчыкам і капіталістам, сталі агульнанародным здабыткам. У рукі сялян перайшло бясплатна 150 млн. гектараў памешчыцкіх і казённых зямель. Яны вызвалены былі ад штогадовай

арэнднай платы памешчыкам і кулакам у суме 500 млн. руб. Савецкая ўлада адразу-ж выдала дэкрэт аб 8-гадзінным рабочым дні і рабочым кантролі над вытворчасцю. Ад рабочага кантролю рабочыя перайшлі да арганізацыі вытворчасці і кіраўніцтва прамысловасцю, да арганізацыі соцыялістычнай гаспадаркі.

У нашай краіне знішчаны былі нацыянальныя абмежаванні і прывілеі, створаны ўмовы для брацтва і дружбы ўсіх яе народаў. Яркім выражэннем гэтага з'явілася ўтварэнне СССР — многанацыянальнай савецкай соцыялістычнай дзяржавы, заснаванай на добраахвотным супрацоўніцтве і дружбе народаў.

Адной з важнейшых заваёў Вялікага Кастрычніка з'явілася разняволенне жанчын. Савецкая жанчына юрыдычна і фактычна была ўроўнена ў правах з мужчынай, атрымала ўсе гарантыі ўдзелу ў палітычным, гаспадарчым і культурным жыцці.

Савецкі ўрад і большэвіцкая партыя праяўляюць велізарныя клопаты аб жанчыне-маці, аб выхаванні дзяцей. Для многадзетных і адзінокіх маці ўстаноўлена грашовая дапамога. Многадзетныя маці ўзнагароджваюцца ордэнамі і медалямі. Для аховы здароўя маці і дзіцяці створана густая сетка больніц, радзільных дамоў, дзіцячых кансультацый. У нас арганізаваны дзіцячыя яслі, дзіцячыя сады, пляцоўкі, санаторыі, піонерскія лагеры, палацы піонераў, палацы культуры. У савецкіх школах уведзена ўсеагульнае сямігадовае абавязковае бясплатнае навучанне. Ні ў адной капіталістычнай краіне для жанчын і дзяцей не зроблена і сотай долі таго, што зроблена ў краіне Саветаў.

Перамога Вялікай Кастрычніцкай соцыялістычнай рэвалюцыі стварыла ўсе ўмовы для пабудовы бяскласавага грамадства. Калі аднаўленне разбуранай войнаю гаспадаркі падыходзіла к канцу, партыя Леніна — Сталіна паставіла задачу індустрыялізацыі краіны і калектывізацыі сельскай гаспадаркі.

У 1924 г. савецкі народ пасцігла вялікае гора: памёр В. І. Ленін. Таварыш Сталін ад імя партыі большэвікоў даў вялікую клятву — выканаць ленінскія заветы, пабудаваць соцыялізм у нашай краіне.

Пад кіраўніцтвам таварыша Сталіна, у жорсткай барацьбе супроць усіх ворагаў народа (трацкісцка-бухарынскіх здраднікаў, шпіёнаў і забойцаў) ажыццяўлялася індустрыялізацыя краіны, калектывізацыя сельскай гаспадаркі. Паспяхова выконваліся сталінскія пяцігодкі.

У выніку ажыццяўлення палітыкі індустрыялізацыі краіны, калектывізацыі сельскай гаспадаркі і ліквідацыі кулацтва як класа на базе суцэльнай калектывізацыі ў нашай краіне была знішчана эксплуатацыя чалавека чалавекам і пабудавана бяскласавае соцыялістычнае грамадства.

Міхаіл Іванавіч Калінін у 1937 годзе пісаў:

«Я думаю, галоўнае, рашаючае і асноўнае, што дала савецкая ўлада народу — гэта тое, што народы Савецкага Саюза ад вялікіх да самых малалікіх, у недалёкім мінулым забітых і эксплуатаемых, зрабіліся гаспадарамі свайго ўласнага добрабыту. Яны атрымалі магчымасць кавань сваё ўласнае шчасце. Разбіты і знішчаны эксплуатацарскія класы, а з імі знішчаны крызісы, беспрацоўе, галеча і разарэнне мас; ліквідавана магчымасць эксплуатацыі чалавека чалавекам».

Найвялікшыя заваёвы Кастрычніка, пры-
вёўшы да перамогі соцызлізма ў нашай
краіне, былі запісаны ў Сталінскай Кансты-
туцыі.

У дакладзе «Аб праекце Канстытуцыі
Саюза ССР» таварыш Сталін указваў на
каласальныя змены, якія адбыліся ў нашай
краіне да 1936 года:

«У выніку ўсіх гэтых змен у галіне на-
роднай гаспадаркі СССР мы маем цяпер
новую, соцызлістычную эканоміку, якая не
ведае крызісаў і беспрацоўя, не ведае галечы
і разарэння і дае грамадзянам усе магчымасці
для заможнага і культурнага жыцця».

З перамогай соцызлізма нязмерна павы-
сіўся матэрыяльны і культурны ўзровень
нашага народа. На XVIII партыйным з'ездзе
таварыш Сталін указваў, што ў нас адбылася
культурная рэвалюцыя.

Пасляхова пабудаваўшы соцызлістычнае
грамадства, народы Савецкага Саюза прысту-
пілі да будаўніцтва камунізма. Але наша мір-
ная стваральная праца была парушана здрад-
ніцкім нападам гітлераўскай Германіі. Партыя
большэвікоў заклікала адстаяць заваёвы Ка-
стрычніцкай рэвалюцыі. На барацьбу з вора-
гам падняўся ўвесь савецкі народ. Пад
геніяльным вадзіцельствам таварыша Сталіна
перамога была заваявана.

Перамогшы ў Вялікай Айчыннай вайне,
савецкі народ датэрмінова выканаў першы
пасляваенны план аднаўлення і развіцця на-
роднай гаспадаркі. У параўнанні з 1940 годам
наша краіна амаль падвоіла ўзровень пра-
мысловай і сельскагаспадарчай вытворчасці.

Зараз уся савецкая краіна занята ўзвядзен-
нем грандыёзных будоўляў камунізма. У най-
карацейшыя тэрміны выконваецца сталінскі
план пераўтварэння прыроды.

У выніку перамогі Вялікай Кастрычніцкай
соцызлістычнай рэвалюцыі свет раскалоўся
на дзве сістэмы: соцызлістычную і капіта-
лістычную, пачалася эра крушэння капіта-
лізма і імперыялізма, эра пролетарскіх і ка-
ланіяльных рэвалюцый.

Таварыш Молатаў у дакладзе аб трыцца-
цігоддзі Вялікага Кастрычніка гаварыў: «Мы
жывем у такі век, калі ўсе дарогі вядуць
да камунізма».

Агрэсіўная зграя амерыкана-англійскіх ім-
перыялістаў ліхаманкава рыхтуе зараз новую
вайну супроць СССР і краін народнай дэ-
макратыі.

Савецкі Саюз нястомна праводзіць сталін-
скую знешнюю палітыку міру, выкрывае
амерыкана-англійскіх імперыялістаў — пад-
пальшчыкаў новай вайны.

Лагер міру, дэмакратыі і соцызлізма з кожным днём мац-
нее. Краіны народнай дэмакратыі пры дапамозе вялікага
Савецкага Саюза пасляхова праводзяць соцызлістычнае будаў-
ніцтва. Кітайская Народная Рэспубліка аднаўляе народную
гаспадарку, умацоўвае сваю нацыянальную незалежнасць і
дэмакратычны лад. На шляху свабоднага развіцця стаіць
Германская дэмакратычная рэспубліка.

Кастрычнік у Смольным.

З карціны мастака Н. Осенева.

Магутны Савецкі Саюз з'яўляецца верным аплотам міру ва
ўсім свеце. Савецкі народ пад сцягам Леніна, пад вадзіцель-
ствам вялікага Сталіна пераможнымі поступам ідзе наперад
да светлых вяршынь камунізма.

А. ВОРАНАВА,
кандыдат гістарычных навук.

Па нашай РЭСПУБЛІЦЫ

МІНСК

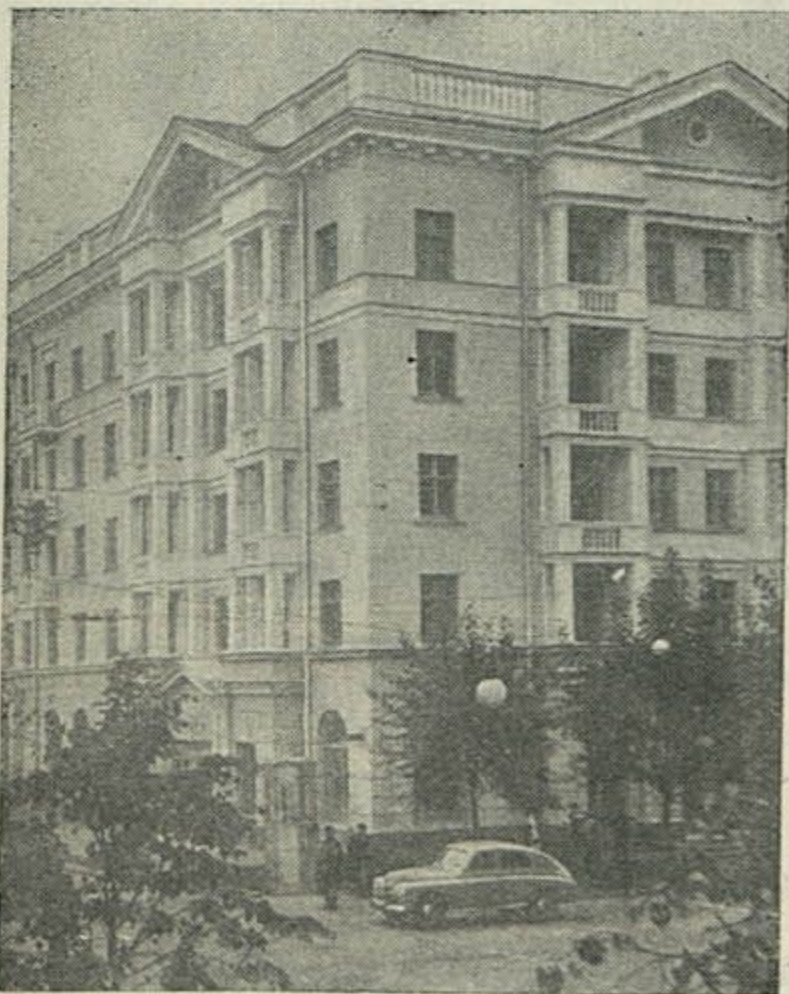
Пасляваеннае будаўніцтва нашай сталіцы — яркае сведчанне магутнасці і сілы вялікага Савецкага Саюза. Толькі нашай краіне пад сілу такія тэмпы, такія грандыёзны размах работы.

Велічны малюнак прадстаўляе сабой цэнтральная магістраль — Савецкая вуліца. Вуліцы Карла Маркса, Кірава, Валадарскага, прывакзальная плошча і многія іншыя сталі яшчэ прыгажэйшымі, чым былі да вайны. На іх выраслі прыгожыя жылыя дамы, адміністрацыйныя будынкі, мноства зелені. За пасляваенныя гады ў горадзе адноўлена 200 вуліц, збудавана ў эксплуатацыю каля 1,5 мільёна квадратных метраў жывой плошчы.

Велізарныя сродкі адпускае савецкі ўрад на будаўніцтва Мінска. У мінулым годзе толькі на жыллёвае будаўніцтва было выдаткавана 119 мільёнаў рублёў, сёлета будаўнічыя арганізацыі Мінска асвойваюць у сярэднім каля 1,5 мільёна рублёў штодзённа.

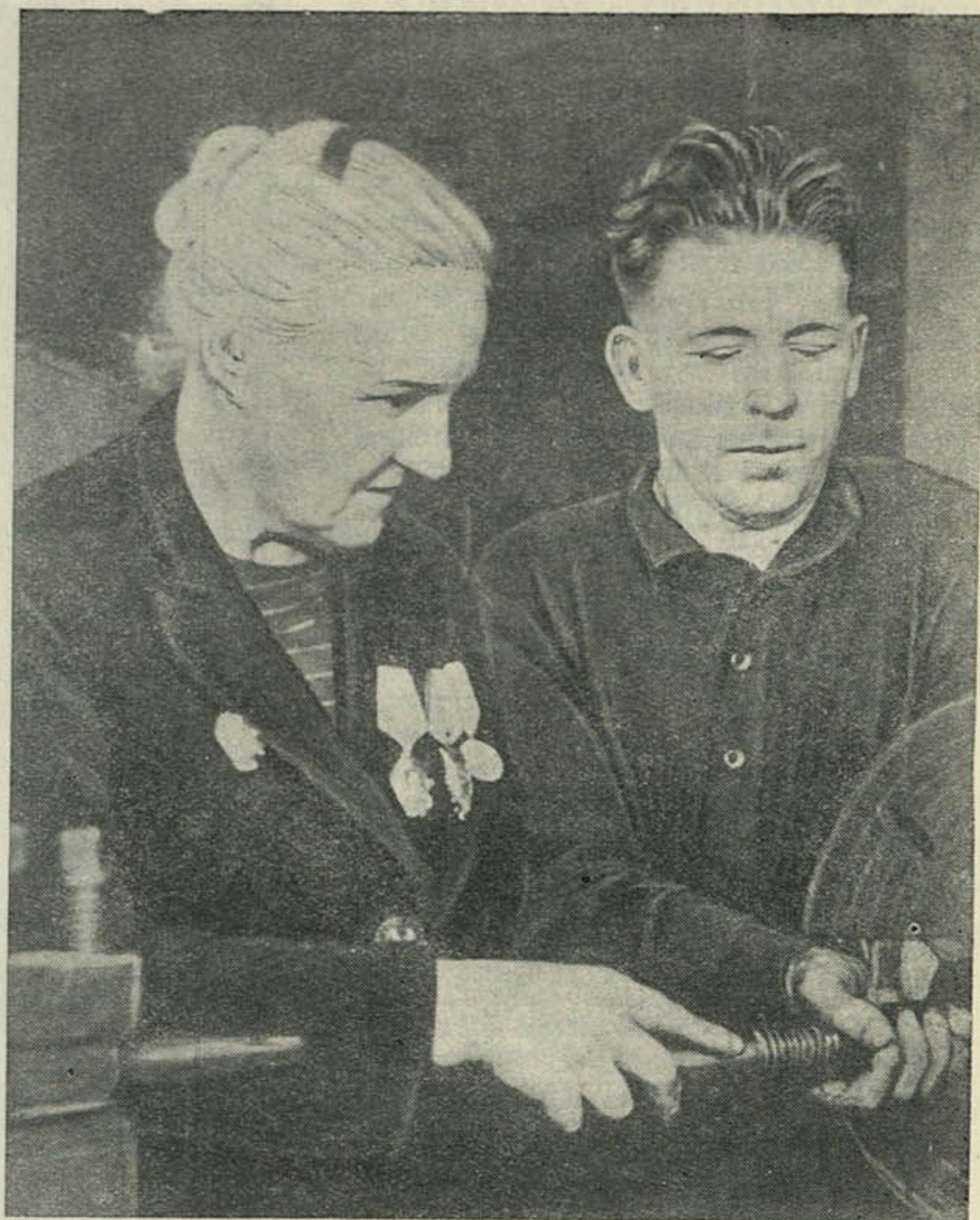
За пасляваенныя гады Мінск стаў адным з індустрыяльных цэнтраў краіны. Тут выраслі аўтамабільны, трактарны, веласіпедныя заводы, тонка-суконны камбінат і іншыя прадпрыемствы, аснашчоныя навішай тэхнікай. Прамысловасць Мінска ў 1950 годзе дала прадукцыі на 89,5 проц. больш, чым у даваенным, 1940 годзе. План пасляваеннай пяцігодкі выканан датэрмінова к 1 кастрычніку 1950 года.

Адноўлены будынкі Акадэміі навук БССР, 12 вышэйшых навучальных устаноў, 19 тэхнікумаў, 3 тэатры, 4 кінатэатры. Зараз у Мінску працуюць 43 сярэднія і сямігадовыя школы і 19 школ рабочай моладзі. Навучальныя ўстановы Мінска за пасляваенныя гады выпусцілі 12 тысяч спецыялістаў.

Новы шматкватэрны жылы дом на рагу вуліц Карла Маркса і Валадарскага ў Мінску.

Фото К. Якубовіча.

Брыгадзір механічнага цэха Гомельскага паравознага дэпо Г. В. Клімовіч дае заданне токар-стаханавцу комсамольцу Нікалаю Баранчуку, які выконвае па дзве нормы ў змену.

Фото С. Капелькі і Н. Дзяругіна (БЕЛТА).

Погэзія

ПЕШАХОД мог ісці адзін, другі квартал сярод руін... Цэлыя раёны здаваліся мёртвымі, быццам і само жыццё і людзі вымерлі ў гэтым шматпакутным горадзе. І як радавалася сэрца, як загараўся погляд на сустрэчу маленькаму аганьку, слаба мільгаўшаму недзе ў глыбіні руін. Адтуль-жа, з чырвонай ад іржы трубы цягнуўся пераможна ўгору слуп дыму — непакісны сцярджалынік адваротнага: жыццё не згінула. Людзі становяцца на ногі. Жыццё перамагае.

Такое было першае ўражанне ад Гомеля, толькі што вызваленага ад фашысцкіх захопнікаў у 1943 годзе.

Многія, хто вярнуўся адразу-ж пасля вызвалення ў свой горад, не знайшлі не толькі родных папалішчаў, не знайшлі блізкіх, якія не наспелі ў час вырвацца з варожых лап.

Сумныя былі вынікі. Здавалася, вечна спакойны і непаспешлівы Сож шырэй і паўней зрабіўся ад чалавечага гора і слёз. Але не толькі яго — здавалася, цэлага мора не хопіць, каб змыць праклятыя сляды варажлага нашэсця.

І вось цяпер, праз восем год, гэта ўжо даўно загорнутыя старонкі нядаўняга па часу і далёкага па зрухах мінулага. Знаёмішся з гамельчанамі, якія, можна сказаць, самаахварна ўзнялі горад з руін і папалішчаў, і міжвольна адгортваеш гэтыя старонкі, якія не жаўцеюць ад часу і якіх не выкрасліш з памяці. Да перамог людзі заўжды ішлі нялёгкімі шляхамі, да перамог пасляваенных — шляхамі ў стократ складанейшымі.

Гомельскае паравознае дэпо здалёк кідаецца ў вочы светлымі прасторнымі цэхамі і чырвонымі палотнішчамі на фасадах, над дзвярыма, на толькі што вышаўшых з рамонт, адноўленых і нібы памаладзеўшых паравозах. Усе гэтыя лозунгі — заклікі савецкіх працаўнікоў да такіх, як самі яны, працоўных усяго свету, умацоўваюць мір на зямлі.

Асenni вецер ласкава палоска чырвоныя палотнішчы. Ясна і ўпэўнена становіцца на сэрцы. У іх ціхім шлоху і працоўным звоне, што вылятае з цэхаў, сцвярджаецца характэрнае непахіснай мірнай працы.

59 год ужо Ганне Васільеўне Клімовіч — брыгадзіру механічнага цэха Гомельскага паравознага дэпо. У яе нарадкасць маладыя і светлыя вочы. Так жыва і ветла ўсміхаецца і хмурыцца яна, што міжвольна забываеш: 36 год жыцця аддала гэтая невялічкая хрупкая жанчына сваёй адказнай і нялёгкай працы. Колькі дэталей апрацавалі яе рукі. Колькі неадкладнасцей угледзелі і падказалі рукам гэтыя жывыя вочы. І вось не спахмурнелі, не патухлі, а свецяцца так добра і ясна, што забываеш на старасць, якую адмаўляе і сама Ганна Васільеўна. На заўвагу, што ёй цяпер можна ўжо і не працаваць — жыць на пенсіі, яна толькі рукой махае:

— Што вы — сядзець дома! Пасля таго, як усё жыццё, самыя лепшыя гады аддала працы? Ды я-ж тут і сама вырасла, і вывучылася, і людзям дапамагала, і цяпер дапамагаю расці і вучыцца. Дык хіба ўсё дзіш дома?

І з ёю згодзішся.

Як і звычайна ў такіх выпадках, цікавіць пройдзены шлях. Ганна Васільеўна, сабраўшыся з думкамі, успамінае:

— Пайшла працаваць я ў чыгуначнае дэпо ў 1915 годзе, пасля таго, як загінуў на фронце мой муж. Пры мне засталася трое дзяцей. На чыгунцы я паспытала яшчэ царскага хлеба. Як жанчыне-чорнарабочай, мне плацілі менш, чым мужчынам. І паколькі ў нашай сям'і бытаваў рэвалюцыйны дух (яшчэ муж мой удзельнічаў у рэвалюцыі 1905 года і бацька-рабочы таксама не раз звальняўся за «крамольныя» настроі з працы) я не вытрымала і пачала пратэставаць. Майстар немец пабіў мяне, але я не адмовілася ад пратэсту, на ўсё жыццё запамніўшы горкі царскі хлеб.

Затое, як вольна ўздыхнулася пры савецкай уладзе. Мяне адразу-ж паставілі на стругальны станок.

У 1922 годзе я стала кандыдатам партыі. Актыўная была, сярод людзей толькі і жыла, таму мяне адразу-ж і жаночым арганізатарам абралі. Вельмі цяжкая спадчына засталася нам ад старых царскіх парадкаў. Але цяжасці перамагалі мы ўсе разам. І сама я вучылася — у 1923 годзе скончыла раённую партыйную школу і сваіх жанчын рыхтавала ў партыю.

Ганна Васільеўна ўсміхаецца: і ў сям'і ў яе няма беспартыйных. Зяць і сын — члены партыі. Дачка і двое ўнукаў, якіх яна выхоўвае з маленства пасля смерці бацькоў, — комсамольцы.

Першай вялікай вытворчай перамогай у Ганны Васільеўны было прысваенне ёй у 1935 годзе звання майстра механічнага цэха. А ў 1937 годзе з рук Л. М. Кагановіча ў Маскве яна атрымала ўзнагароду — імяны гадзіннік. Затым была ўзнагароджана значком «Почётны жэлезнадарожнік».

У 1940 годзе Ганна Васільеўна скончыла пры палітупраўленні дарогі камандныя курсы. Ёй прысвоілі званне майстра брыгады. Яна была дэлегаткай XVII і XVIII з'ездаў КП(б)Б. Яшчэ і дагэтуль хавае яна, як найдаражэйшую рэліквію, блакнот з сярэбраным цісненнем на цёмнай скураной вокладцы: «Дэлегатка XVIII з'езда КП(б)Б».

І ў цяжкія гады вайны, вымушаная пакінуць родны горад і справу, якая прыносіла ёй столькі радасці, Ганна Васільеўна не засталася за

Гэтая нашай РЭСПУБЛІЦЫ

ГОМЕЛЬ

Зруйнаваныя і спаленыя гарады і вёскі — вось усё, што засталася пасля вайны на Гомельшчыне.

Непазнавальна змянілася аблічча вобласці за пасляваенныя гады. Широкага размаху дасягнула прамысловасць. Не пазнаць «Гомсельмаша». З яго велізарных светлых цэхаў адна за другой выходзяць на калгасныя палі рэспублікі сельскагаспадарчыя машыны: бульбакапалкі, ільноцерабілкі, складаныя малатарні, а ў апошні час — першая партыя сіласных камбайнаў.

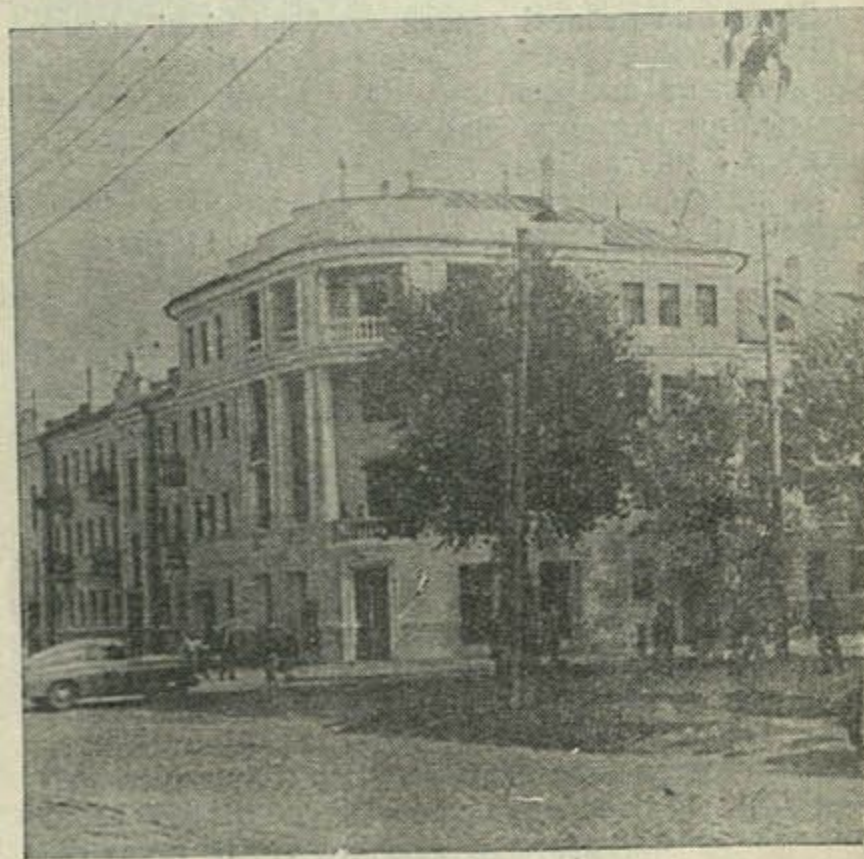
Гонарам рэспублікі з'яўляецца абсталяваны новаю тэхнікай шкляны завод імя Сталіна. Завод дае зусім новыя віды прадукцыі, якіх не выпускаў ён да вайны. Сярод іх — шкляныя трубы, якія ў недалёкім будучым атрымаюць шырокае прымяненне пры ўстаноўцы вадаправоднай сеткі; буйна-габарытнае шкло, якое галоўным чынам ідзе на вітрыны; адметнае цёплагуканепранікальнасцю пеннае шкло, якое будзе выкарыстоўвацца галоўным чынам як абліцовачны матэрыял. Тлушчакампінат, кампінат «Спартак», судна-рамонтны завод — усё гэта рознастайныя профілі прамысловасці Гомеля.

На поўную моц працуе завод ізапліт у Нова-Беліцы, прадукцыя якога ідзе зараз на сталійскія новабудовы. Рэчыцкі домабудаўнічы кампінат і добрушскі цэлюлёзна-папяровы кампінат «Герой працы» вядомы далёка за межамі рэспублікі.

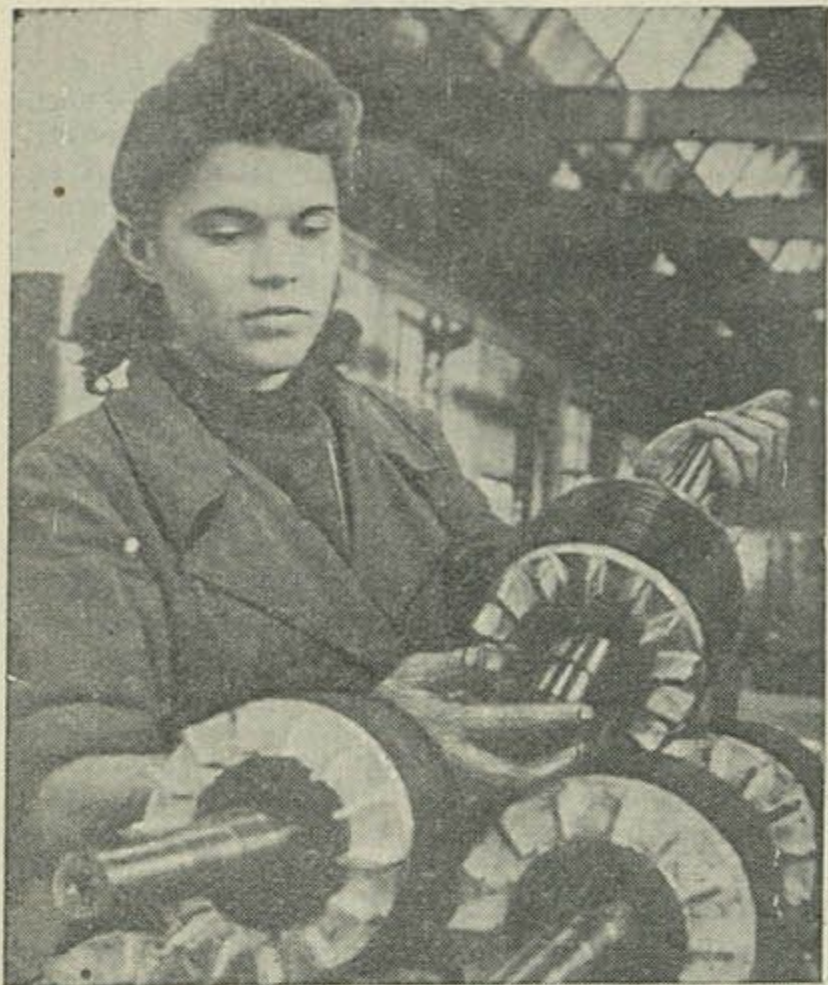
Не пазнаць твару самога горада. На месцы былых пустыроў адзін за другім вырастаюць жыллыя дамы, клубы, школы, дзіцячыя ўстановы. У Гомелі будзеца свой драматычны тэатр.

У новыя дамы з зямлянак перасяліліся калгаснікі. Моладзі ёсць дзе культурна адпачыць. Вялікая сетка клубаў, бібліятэк, чытальняў гасціна адчыніла свае дзверы.

Так на вачах адбываюцца тыя хвалюючыя змены ў жыцці вобласці, якіх могуць дасягнуць толькі людзі мірнай працы, людзі савецкай краіны, якая нясе ўсяму свету мір і шчасце.

Новы жылы дом на Першамайскай вуліцы г.

Электраматоры Магілёўскага металаапрацоўчага камбіната ідуць на вялікія будоўлі камунізма. На здымку: токар-скараснік Надзея Шмідт.

МАГІЛЕЎ

Мірная стваральная праца савецкіх людзей з кожным днём дае ўсё большыя і большыя вынікі.

Толькі па гораду Магілёву адноўлена і пабудавана 135,6 тыс. кв. метраў жылой плошчы. Больш чым на 7 кілометраў працягнута вадаправодная сетка. У 4 разы ў параўнанні з 1947 годам павялічылася спажыванне электраэнергіі на бытавыя патрэбы.

Выдатныя поспехі дасягнуты ў развіцці прамысловасці. Яна ўзбагацілася радамі новых галін. У Магілёве выпускаюцца лакамабілі, цагельныя прэсы, чыгунныя трубы, штучны шоўк, цэмент, шыфер і многае іншае.

25 прадпрыемстваў горада сёлета датэрмінова выканалі поўгадавы план, даўшы на 14 мільёнаў рублёў звышпланавай прадукцыі.

Па вобласці пабудавана 18 гідраэлектрастанцый і яшчэ 8 будуюцца. Электрастанцыя вёскі Косічы Быхаўскага раёна, пабудаваная ў гэтым годзе, будзе абслугоўваць 7 узбуйненых калгасаў. У калгасах працуе больш 400 электраматораў. Калгасы вобласці аснашчаюцца навейшай тэхнікай. Толькі ў мінулым годзе МТС атрымалі 300 гусенічных трактараў, 600 сеялак, 28 ільнокамбайнаў і іншыя машыны.

Няспынна павялічваюцца прыбыткі калгасаў. За 8 месяцаў гэтага года калгас «Комінтэрн» Магілёўскага раёна атрымаў 1,5 мільёна рублёў прыбытку. У гэтым калгасе — 12 аўтамашын.

Расквітнела ў пасляваенныя гады культура вобласці. У 1415 школах навучаецца 184 957 чалавек. Толькі на народную асвету ў гэтым годзе павінна быць выдаткавана 165,9 мільёна рублёў.

ФАКТЫ І ЛІЧБЫ

бартом. Эвакуюраваўшыся на станцыю Кувандык Чкалаўскай вобласці, яна і там працавала на чыгунцы — брыгадзірам службы пуці.

У Гомель вярнулася адразу-ж, як толькі адтуль былі выгнаны доблеснай Савецкай Арміяй фашысцкія бандыты. Горад глядзеў на сваіх землякоў вачыма разбітых камяніц, якія бязмоўна клікалі да барацьбы за адраджэнне горада і ўсяго жыцця. У разваліны вярнулася з сям'ёй і Ганна Клімовіч.

Брыгада старой камуністкі Клімовіч вырасла да 25 чалавек. Як вопытны зменны брыгадзір, яна загадзя прадумвала і размяркоўвала працу паміж токарамі, стругальшчыкамі, электразваршчыкамі, кавалямі. Калі здараліся непаладкі на стругальным ці такарным станку, яна неадкладна спяшала на прарыў.

У брыгадзе Клімовіч многа жанчын.

Комсамолка Жэня Зубкова, працуючы ў дэпо, скончыла вярхернюю дзесяцігодку і паехала вучыцца ў Ленінград. Хіба гэта не гонар і для брыгадзіра, і для ўсёй брыгады?

Пяціразрадніца токар Ганна Шарпан выконвае норму на 150 — 160 процантаў і працуе лепш за ўсіх мужчын.

Зараз уся брыгада Ганны Васільеўны стала на стаханаўскую вахту міру.

Электразваршчык Рафалоўскі дае каля 200 процантаў дзённай нормы, а сяміразраднік токар Гавейка Нікалай працуе яшчэ лепш. Сярэдняя лічба выканання плана па брыгадзе Клімовіч за поўгоддзе 135 процантаў.

Гарачым дыханнем свайго цэха жыве Ганна Васільеўна. Як агітатар, яна заўсёды знаходзіць час пачытаць рабочым газеты і часопісы, пазнаёміць з апошнімі навінамі жыцця савецкай краіны і жыцця за мяжой.

Радзіма ніколі не забывае заслуг сваіх сыноў і дачок, на якім-бы ўчастку яны ні працавалі, дзе-б ні ўносілі свой уклад у велічную справу пабудовы камунізма.

У 1945 годзе ў сувязі з 30-годдзем працы на чыгунцы ўрад узнагародзіў ордэнам Чырвонага Працоўнага Сцяга Ганну Васільеўну Клімовіч. Сёлета, у дзень чыгуначніка, яна атрымала вышэйшую ўрадавую ўзнагароду — ордэн Леніна.

— Урадавыя ўзнагароды робяць мяне маладзей, абавязваюць не старыцца, а працаваць. Працаваць! — такія мірны лозунг савецкіх людзей, якія нясуць шчасце і радасць усім людзям добрай волі.

У гэтых шчырых, сардэчных словах савецкай жанчыны адчуваецца сіла яе подзвігу, сіла подзвігу мільёнаў падобных ёй савецкіх людзей — працаўнікоў, барацьбітоў за мір.

Е. НАТАЛЫНА.

Першага кастрычніка пачаўся новы навучальны год у сетцы партыйнай асветы. На здымку: заняткі гуртка па вывучэнню гісторыі ВКП(б) у 28-й сярэдняй школе г. Мінска. Кіруе гуртком прапагандыст-педагог Е. Л. Сямёнава (у цэнтры).

Фото Р. Марата (БЕЛТА).

У ІМЯ ШЧАСЦЯ НАШЫХ ДЗЯЦЕЙ

Мы не хочам вайны. Нам патрэбен мір для вялікіх спраў пабудовы камунізма, для нашага светлага шчаслівага будучага, і мы заваюем мір.

Падпісваючыся пад Зваротам Сусветнага Савета Міру, мы становімся ў рады вялікай арміі барацьбітоў за мір. Гэтая армія маналітная, яе яднае адна ідэя — захаваць мір, не дапусціць вайны.

Мы бязмежна верым у перамогу міру, бо за яго змагаюцца сотні мільёнаў людзей добрай волі. Яны загараджаць шлях вайне, якую распальваюць англа-амерыканскія імперыялісты і іх наёмнікі. Даволі крыві, даволі слёз матак, даволі бессэнсоўнай смерці маленькіх дзяцей, жыццё якіх так дорага нам.

Нам, урачам-педыятрам, даверана самая вялікая каштоўнасць — здароўе савецкіх дзяцей. Вырасціць здаровых, жыццерадасных будаўнікоў камуністычнага грамадства — пачэсная задача для нас. У нашай краіне створаны ўсе ўмовы для шчаслівага і радаснага дзяцінства. Мы хочам, каб нашы дзеці жылі яшчэ лепш. Мы хочам захаваць іх здароўе і шчасце, мы не хочам аддаваць іх бацькоў і матак на забойства, мы хочам захаваць для іх свой дом, свой куток, сваю пасцель, сваю ласкавую маму і дарагога тату, мы хочам зберагчы іх ад хвароб.

Кожны з нас, стаўшы ў рады арміі міру, імкнецца быць яе дастойным салдатам. Мы ведаем, што лепшым укладам у справу барацьбы за мір з'яўляецца наша праца на карысць сацыялістычнай Радзімы. І мы аддаем ёй усе свае сілы.

Больш 30-ці год свайго працоўнага жыцця я аддала справе аховы здароўя нашых дзяцей і падрыхтоўкі кадраў дзіцячых урачоў. У нашай краіне створаны ўсе ўмовы для росту навукі, якая заклікана служыць народу. Я шчасліва адчуваю, што праца савецкіх медыцынскіх работнікаў з'яўляецца патрэбнай і пачэснай. Мы навучыліся змагацца за жыццё дзяцей і вырываць з рук смерці тысячы дзіцячых жыццяў. Савецкая навука ўзброіла нас новымі эфектыўнымі сродкамі для таго, каб захаваць жыццё і здароўе нашых дзяцей. Многія хваробы ўжо зусім не сустракаюцца ў нас, няма дзяцей з прыроджаным сіфілісам, няма малярыі, рэзка знізілася захворванне вострымі інфекцыйнымі хваробамі — дыфтэрыяй, корам і іншымі. Усё гэта стала магчымым дзякуючы нястомным клопатам партыі і ўрада, дзякуючы самаадданай працы арміі медыцынскіх работнікаў, закліканых ахоўваць здароўе дзяцей.

Я працую ў вялікім калектыве медыцынскіх работнікаў дзіцячай установы. Паставіўшы свае подпісы пад Зваротам Сусветнага Савета Міру, нашы супрацоўнікі з энтузіязмам будуць змагацца за яшчэ большае зніжэнне захворванняў і смяротнасці дзяцей. Усе сілы, усе помыслы савецкіх людзей накіраваны на мірную працу ў славу сваёй Радзімы.

Мір пераможа вайну, таму што ў авангардзе сусветнай арміі барацьбітоў за мір ідзе Савецкі Саюз, таму што гэтую армію вядзе вялікі сцяганосец міру таварыш Сталін.

Л. ЧАРНЫШКОВА,

заслужаны ўрач БССР, загадчык кафедры дзіцячых хвароб
Віцебскага медыцынскага інстытута.

ВІЦЕБСК

Віцебск — адзін з прыгажэйшых гарадоў нашай рэспублікі — фашысцкія захопнікі ператварылі ў сучальныя руіны. Толькі некалькі дамоў захавалася ў цэнтры і не больш 10 процантаў жыллёвага фонда на ўскраінах. Прайшло не шмат часу. Воляй і натхнёнай працай савецкіх людзей расцелі новы, цудоўны горад.

Далёка за межамі рэспублікі славіцца індустрыяльная магутнасць Віцебска. Тут працуюць станкабудаўнічыя заводы імя Кірава і «Комінтэрн», завод заточных станкоў, фабрыкі «КІМ», «Сцяг індустрыялізацыі», «Чырвоны Кастрычнік».

За пасляваенныя гады выраслі новыя галіны прамысловасці. Пабудаваны дыванова-плюшавы камбінат, мэблевая фабрыка, завод бытавых прыбораў, домабудаўнічы камбінат. Усе прадпрыемствы аснашчоны навейшай тэхнікай.

Няспынна паліпшаецца добрабыт насельніцтва. У строй уведзена каля 300 тысяч метраў жылой плошчы. Адноўлены і працуюць 8 больніц, 6 поліклінік. На добраўпарадкаванне Віцебска за пасляваенныя гады выдаткавана больш шасці мільёнаў рублёў.

Віцебск з'яўляецца адным з навуковых і культурных цэнтраў рэспублікі. У горадзе працуюць медыцынскі, ветэрынарны, педагагічны, настаўніцкі інстытуты, два тэхнікумы, музычная школа, музычнае вучылішча, мастацка-графічная школа. Каля 1.500 чалавек вобласці трымалі ў гэтым годзе экзамены на атэстат сталасці.

Стаўшы на стаханаўскую вахту міру, комсамолка-кетлёўшчыца віцебскай фабрыкі «КІМ» Надзея Дзімідава штодзённа выконвае заданне на 200—220 процантаў пры выдатнай якасці прадукцыі. На здымку: комсамолка Дзімідава за работай.

Фото Р. Каралёва (БЕЛТА).

Та нашай РЭСПУБЛІЦЫ

БАБРУЙСК

З першых-жа дзён вызвалення вобласці ад фашыстаў з небывалай энергіяй узяліся людзі за аднаўленне разбуранай гаспадаркі. За пасляваенныя гады толькі ў адным Бабруйску адноўлены хлебакамбінат, беладрэжны і фанерны цэхі лесакамбіната, кандытарская фабрыка «Чырвоны харчавік»; пабудаваны зусім новыя прадпрыемствы: камбінат будаўнічых матэрыялаў, завод будаўнічых дэталей, абутковая фабрыка індывідуальнага пашыву, галоўны корпус горпромкамбіната. Значна пашырылі вытворчасць прамысловыя арцелі імя Крупскай, «Чырвоны тэкстыльшчык», «Першае Мая», «Швейпром», «Праца», «Трэцяя пяцігодка».

Вялікай радаснай падзеяй для ўсёй вобласці было адкрыццё ў 1949 годзе настаўніцкага інстытута. У мінулым навучальным годзе ён даў школам рэспублікі 180 маладых настаўнікаў. Адноўлены ўсе зруйнаваныя школьныя будынкі. У адным толькі Бабруйску працуюць 22 пачатковыя, сямігадовыя і сярэднія школы, 15 дзіцячых садоў, 6 ясляў, дзіцячыя школьны санаторый, дом піонераў і школьнікаў, абласная, гарадская і дзіцячая бібліятэкі, многа клубаў, чырвоных куткоў, санаторый імя Леніна, аўтавакзал і многія іншыя культурныя і бытавыя ўстановы.

Расце з кожным годам жыллёвы фонд горада. Разрасліся пасёлкі гідролізнага завода і лесакамбіната. Новы прыгожы пасёлак вырастае ля мэблевай фабрыкі імя Халтурына. Вялікую дапамогу ад партыі і ўрада атрымліваюць індывідуальныя забудоўшчыкі.

У абласным цэнтры і па вобласці працуюць дзесяткі новаадбудаваных медыцынскіх устаноў.

Вялікіх поспехаў дасягнулі калгасы вобласці, механізаваныя навіейшымі сельскагаспадарчымі машынамі. Калгасныя палі даюць высокія ўраджаі. У новай вёсцы выраслі і новыя людзі — Героі Соцыялістычнай Працы, авалодаўшыя перадавой савецкай аграгаспадарчай тэхнікай.

КАЛГАСНІЦЫ НА ТРЫБУНЕ АКАДЭМІІ

УДЗЕЛЬНІКІ навуковай канферэнцыі з напружанай увагай сачылі за тым, як шчупленькая круглатварая жанчына ў цёмнасінім касцюме з залатой зоркай на грудзях павольна ўсходзіла на трыбуну.

Агледзеўшы зал праніклівымі вачыма, Аляксандра Аляксандраўна Шаплыка пачала:

— Партыя і ўрад паставілі перад калгасамі нашай рэспублікі вялікую задачу: няспынна расшыраць пасеўныя плошчы пад кок-сагізам, павышаць ураджайнасць гэтай каштоўнейшай тэхнічнай культуры. Калгаснікі нашай сельгасарцелі «Чырвоная змена» Любанскага раёна не шкадуюць сіл для таго, каб з гонарам выканаць гэтую задачу. Першых поспехаў мы дасягнулі ў 1948 годзе, сабраўшы небывалы ў рэспубліцы ўраджай кок-сагізу. Многія нашы калгаснікі былі ўзнагароджаны ордэнамі і медалямі, а мне прысвоена званне Героя Соцыялістычнай Працы за атрыманне 80 цэнтнераў карэнняў кок-сагізу з гектара на плошчы ў 6 гектараў.

— Нашы паказчыкі ўсё павышаліся. Калі ў 1949 годзе з 20 гектараў мы сабралі ў сярэднім па 35 цэнтнераў карэнняў, то ў 1950 годзе сярэдні ўраджай па калгасу ўжо склаў 52 цэнтнеры з гектара. Асобныя калгасніцы дабіліся яшчэ лепшых паказчыкаў. Домна Брагінец з поўгектара сабрала 46, Мар'я Брагінец з 0,40 гектара — 40 цэнтнераў карэнняў.

... Спакойна, упэўнена, нібы вопытны лектар, расказвала Аляксандра Аляксандраўна аб рабоце каучукаводаў свайго калгаса. Яна ведала, што перад ёю сядзяць не свае калгаснікі, перад якімі яна выступала не раз, а акадэмікі і члены-карэспандэнты Акадэміі навук БССР, доктары і кандыдаты навук, людзі, што пранікаюць у глыбокія таямніцы прыроды, пераўтвараюць яе. Але гэта надавала ёй толькі ўпэўненасць: яны зразумеюць і тое, што ёй часам цяжка выказаць. І яна без запінкі выкладала перад вучонымі ўвесь свой багаты вопыт наватара.

Гаворачы аб сабе, аб сяброўках-каучукаводах, аб усіх жанчынах свайго калгаса, Аляксандра Аляксандраўна нібы падводзіла вынікі 34-гадовай работы савецкай улады па выхаванню жанчыны ў свядомага, актыўнага тварца нашага жыцця.

Вучоныя ўважліва слухалі расказ знатнай каучукаводкі. Спецыялісты знаходзілі ў ім пацверджанне ўласных думак, правяралі правільнасць многіх сваіх навуковых палажэнняў. Навука і практыка зліліся ў адну магутную сілу, якая рухае нашу гаспадарку да новых і новых поспехаў.

— Пасеў праводзіцца двума спосабамі: гнездавым і шырокапалосным. Наш вопыт паказвае, што гнездавы спосаб лепшы. У 1950 годзе з шырокапалосных пасеваў мы сабралі ў сярэднім па 50 ц., а з гнездавых — па 55 ц з гектара. Гнездавы пасеў праводзім па метаду акадэміка Лысенкі.

Крок за крокам дакладчыца раскрывала перад слухачамі метады работы калгасных каучукаводаў і давала навуковае абгрунтаванне кожнаму мерапрыемству.

Калі-б на гэтае паседжанне давялося трапіць вучонаму капіталістычнай краіны, ён ні за што не паверыў-бы, што так па-навуковаму глыбока і пранікліва можа гаварыць аб сваёй рабоце звычайная калгасніца, універсітэтам для якой было само жыццё, савецкая рэчаіснасць. Ён не ў сілах быў-бы зразумець, чаму так нязмерна высокая падняўся культурны ўзровень савецкай сялянкі.

Яшчэ больш збянтэжыўся-б буржуазны вучоны, убачыўшы на трыбуне канферэнцыі загадчыцу свінафермы калгаса «1 Мая» Слуцкага раёна Вольгу Міхайлаўну Цыганову. Ні адна акадэмія капіталістычнай краіны не пусціла-б у свае сцены свінарку. А ў нас вучоныя з увагай слухаюць расказ свінаркі аб тым, як яна дабілася высокай прадуктыўнасці свінагадоўлі.

У Вольгі Міхайлаўны вялікі вопыт работы на ферме. З 1931 года яна працуе свінаркай. Яшчэ да Вялікай Айчыннай вайны вырошчвала ў год па 22 парасяці ад адной свінаматкі. Двойчы ўдзельнічала ва Усесаюзнай сельскагаспадарчай выстаўцы. За выдатныя паказчыкі атрымала малы сярэбраны медаль.

Даярка соўгаса «10-годдзе БССР» (Любанскі раён Бабруйскай вобласці) комсамолка Яўгенія Лаганоўская за электрадойкай каровы-рэкардысткі «Гваздзікі», якая дае ў год звыш 7000 літраў малака.

Фото Г. Бегуна (БЕЛТА).

28 верасня закончыла работу расшыраная сесія аддзялення біялагічных, сельскагаспадарчых і медыцынскіх навук Акадэміі навук БССР з удзелам прадстаўнікоў навукова-даследчых устаноў брацкіх рэспублік, прысвечаная пытанням меліярацыі і сельскагаспадарчага асваення балот. На здымку — удзельнікі сесіі: акадэмік Іван Аляксандравіч Шараў, член-карэспандэнт Акадэміі навук Латвійскай ССР Ян Янавіч Бергман, віцэ-прэзідэнт Акадэміі навук БССР Іван Сцяпанавіч Лупіновіч, дырэктар інстытута меліярацыі воднай і балотнай гаспадаркі Акадэміі навук БССР Браніслаў Браніслававіч Бельскі і Герой Соцыялістычнай Працы званнявая калгаса «Чырвоная змена» Любанскага раёна Пелагея Іванаўна Галай.

Фото Ф. Чаховіча (БЕЛТА).

І вось гэта салідная пажылая жанчына расказвае вучоным аб сваёй рабоце і рабоце сябровак. Яна валодае ўсімі якасцямі наватара.

Вольга Міхайлаўна падрабязна расказала аб складанні рацыёнаў, прыгатаванні корму, парадку скармлівання, догляду за свіннямі.

Затым дакладчыца спынілася на селекцыйнай рабоце. Жывёлаводы калгаса «1 Мая» ўдзельнічаюць у вывядзенні новай пароды беларускіх салых свіней. Яе расказ аб метадах адбору і гадоўлі свіней быў выслухан з асаблівай увагай. Вучоныя воплескамі выказвалі сваю ўдзячнасць знатнай свінарцы рэспублікі за цікавыя даныя, якія яна прывяла ў сваім дакладзе.

Секцыя жывёлагадоўлі навуковай канферэнцыі заслухала таксама даклад звеннявой соўгаса «Станіславава» Героя Соцыялістычнай Працы Я. Е. Мялешчанка на тэму «Мой вопыт вырошчвання высокага ўраджаю кармавых карнеплодаў».

А праз некалькі дзён у Акадэміі навук БССР адбылася навуковая сесія па пытаннях меліярацыі і сельскагаспадарчага асваення балот. І зноў дакладчыкамі, побач з вучонымі, выступалі калгасніцы — Героі Соцыялістычнай Працы П. І. Галай з калгаса «Чырвоная змена» Любанскага раёна і С. П. Тарашкевіч з калгаса «Маяк соцыялізма» Рудзенскага раёна.

Так ператвараюцца ў жыццё словы нашага вялікага правадыра і настаўніка І. В. Сталіна аб навуцы: «Даныя навукі заўсёды правяраліся практыкай, вопытам. Навука, якая парвала сувязі з практыкай, з вопытам, — якая-ж гэта навука?.. Навука таму і называецца навукай, што яна не прызнае фетышаў, не баіцца падняць руку на аджываючае, старое і чутка прыслухоўваецца да голасу вопыту, практыкі».

І калі памочнікамі вучоных аказаліся простыя сельскія жанчыны, якія сваёй працай правяраюць даныя навукі, то гэта лішні раз сведчыць аб тым, якія вялікія пераўтварэнні правяла ў вёсцы партыя большэвікоў за гады савецкай улады.

І. НОВІКАУ.

Па нашай РЭСПУБЛІЦЫ

БРЭСТ

Да савецкай улады Брэстчына была вядома як край бедных ураджаяў, непісьменнасці, суцэльных хвароб. Цяпер прамысловасць вобласці выконвае заказы вялікіх будоўляў кунізму, выпускае вялікую колькасць тавараў шырокага спажывання, якія ідуць па ўсяму Савецкаму Саюзу.

Брэсцкая электрастанцыя забяспечвае энергіяй бліжэйшыя раёны. Селянін, які ведаў толькі лучыну ды капцілку, зараз карыстаецца электрычнасцю. За пасляваенныя гады ў раёнах вобласці пабудавана 12 электрастанцый.

Брэст стаў буйным культурным горадам рэспублікі. Ніколі тут не было вышэйшай навучальнай установы, а цяпер свой інстытут рыхтуе кадры педагогаў. Ніколі не было тут і тэатра. Павагай глядачоў карысталіся блукаючыя трупы і перасоўныя тэатры. І гэта не дзіва, бо ў горадзе былі толькі цэрквы, касцёлы, кабакі. Зараз тут вырас новы тэатр, які носіць імя Ленінскага комсамола Беларусі.

У раёнах пабудаваны больніцы; дзетвара ахоплена навучаннем. У вобласці працуе 786 пачатковых, сямігадовых і іншых школ, ёсць чыгуначны тэхнікум. Звыш 95 тысяч дзяцей рабочых, калгаснікаў і працоўнай інтэлігенцыі атрымліваюць адукацыю за кошт дзяржавы.

Моладзь захапляецца фізкультурай. Для гэтага ёй створаны ўсе ўмовы. У Брэсце абсталяваны вялікі стадыён з бегавымі дарожкамі, валебольнай і баскетбольнай пляцоўкамі, футбольным полем. Да паслуг юнакоў і дзяўчат дасканалы Палац фізкультуры.

У соцыялістычнай вёсцы жыццё становіцца ўсё больш культурным. Больш 92 процантаў сялянскіх гаспадарак аб'ядналіся ў калгасы. У раёнах працуюць 23 МТС, пабудавана больш 20 цагельных заводаў.

Ад ранейшай цёмнай Брэстчыны не засталася і следу.

ФАКТЫ І ЛІЧБЫ

СТАРШЫНЯ КАЛГАСА

ШЫРОКА раскінуліся палі ўзбуйна-
нага калгаса імя Молатава Несвіжска-
га раёна Баранавіцкай вобласці.

Калгас яшчэ малады, але стаў ужо
мільянерам.

Паспяхова вядуцца ўсе сельскагас-
падарчыя работы, заканчваецца трох-
гадовы план развіцця жывёлагадоўлі.
Калгас першым у раёне разлічыўся з
дзяржавай па хлебапастаўках.

Гаспадарка тут шматгалінная: палі-
водства і жывёлагадоўля, гародніцтва і
садоўніцтва, ільнаводства і травасеян-
не. І ўсім гэтым кіруе камуністка
Феадосія Дзмітраўна Шаніна. На
першы погляд ціхая і спакойная, яна
на самай справе з'яўляецца энергічным,
ініцыятыўным і разумным кіраўніком.

Прыняўшы ў свае рукі самы пасрэд-
ны калгас, яна за кароткі час дабілася
таго, што ён стаў лепшым у раёне.

Феадосія Дзмітраўна ўважліва со-
чыць за дзейнасцю брыгадзіраў. Пра-
дастаўляючы ім самастойнасць, строга
кантралюе.

Вось яна запрасіла на гутарку бры-
гадзіраў П. Камлача і М. Вальчыка.

(На здымку 1 — брыгадзіры запіс-
ваюць парадкі і ўказанні старшыні).

У калгасе ўведзен шматпольны сева-
зварот, які забяспечыў ураджай збож-
жа звыш планавага. Жывёлагадоўчыя
фермы маюць удастатку кармоў. Пра-
дуктыўнасць жывёлы значна вырасла.
Сёлета калгас здаў дзяржаве 30 тон
малака звыш плана і за выручаныя
грошы купіў аўтамашыну. Гэты дзень
быў асабліва радасны.

(На здымку 2 — група калгаснікаў су-

стракае аўтамашыну. Тав. Шаніна вітае
калгаснага шафёра тав. Кадзевіча).

Вялікія прыбыткі мае калгас ад
саду, які займае плошчу ў 23 гектары.
Сёлета ён дасць звыш 200 тысяч руб-
лёў. У садагарадальніку вырашчаны
саджанцы яшчэ на 18 гектараў саду.

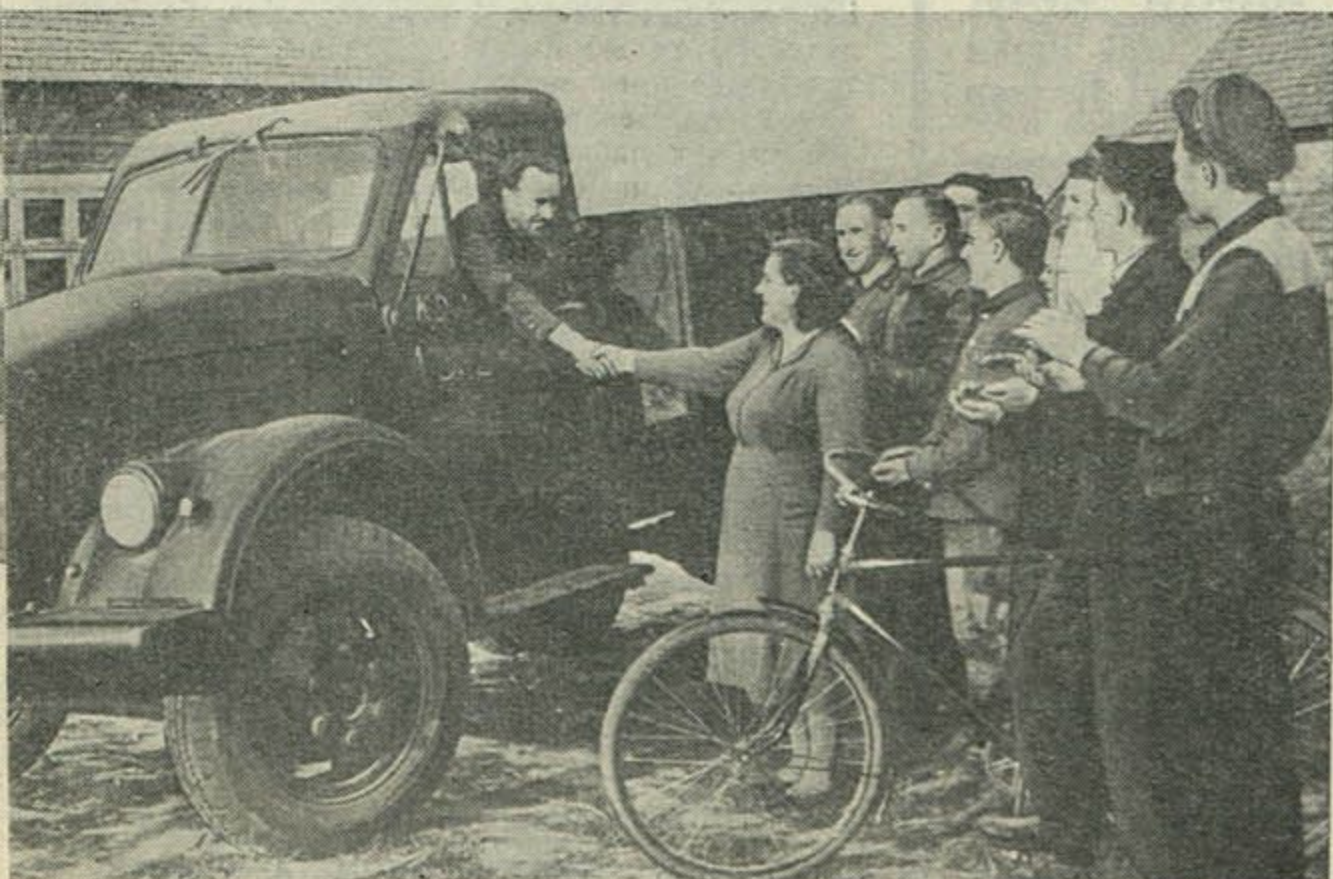
(На здымку 3 — калгасніца Клава
Дзмітрыева за зборам позняй антонаўкі).

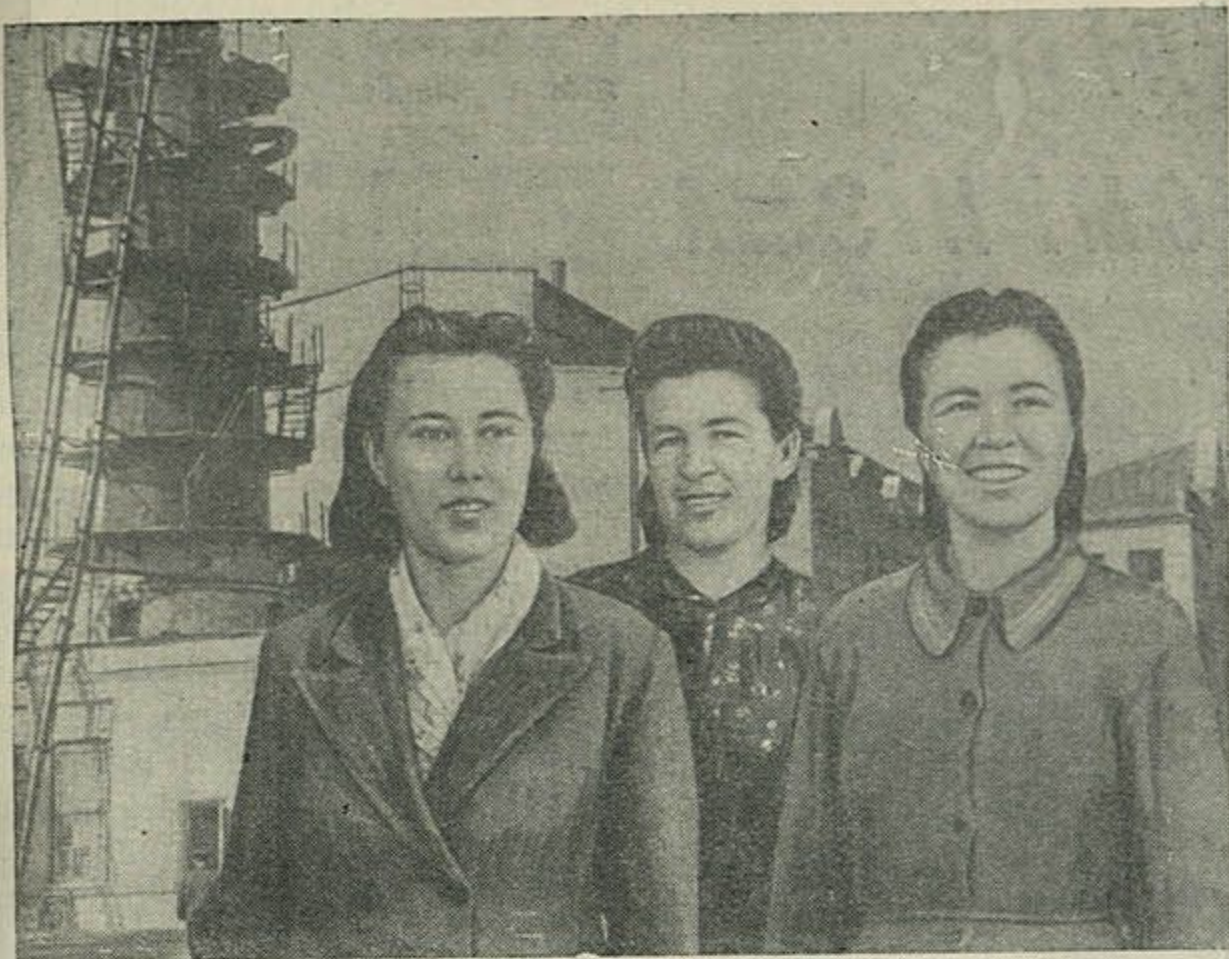
У калгасе ідзе вялікае будаў-
ніцтва. Для захавання пагалоўя
жывёлы і калгаснага добра па-
трэбны добрыя памяшканні. За
некалькі месяцаў калгаснікі па-
будавалі канюшню, крыты ток
і два свірны (адзін з іх тыповы
на 300 тон збожжа), дом для
праўлення калгаса. Заканчваюць
будаўніцтва двух канюшань, ста-

лярна-цяслярнай рамонтнай майстэр-
ні, кузні і тыповага кароўніка на 132
галавы.

Калгас імя Молатава яшчэ толькі
пачынае разгортваць сваю гаспадарку,
але наперадзе ў яго вялікая будучыня.
І першыя парасткі яе ўжо ў наяўнасці.

Фотанарыс С. КАПЕЛЬКІ.

Група лепшых работніц Скідэльскага цукровага камбіната. На здымку (злева направа): комсамолкі Антаніна Уткевіч, Мар'я Міхайлава, Ніна Сант. Фото К. Якубовіча.

НАМ ПАТРЭБЕН МІР

БОЛЬШ трох гадоў праслужыла я ў радах Совецкай Арміі, у войсках проціпаветранай абароны. А як толькі скончылася вайна, дэмабілізавалася і адразу пайшла вучыцца ў інстытут.

І вось я зменны інжынер на 1-м беларускім цукровым заводзе.

Праца і наш вялікі калектыў захапляюць мяне. Усе мы заняты адной высокароднай справай: даць як мага больш па колькасці і лепш па якасці прадукцыі нашай краіне, нашаму народу. А для гэтага нам патрэбен толькі мір.

Зараз у нас ідзе апошняя падрыхтоўка да пуску завода пасля рамонту. Вялікі ўклад у гэтую адказную справу ўнеслі жанчыны, якія складаюць у нас каля 70 процантаў.

Комсамолка Елізавета Жураўлёва ў першы сезон працавала на станцыі выпаркі. Разам з Мар'яй Міхайлавай яна рамантавала сваю станцыю. Іх работу камісія прыняла з адзнакай «выдатна».

Варшчыца цукру Федарэнка Ульяна рамантавала вакуумпараты, выконваючы дзённыя нормы на 150 — 170 процантаў.

На сходзе, прысвечаным збору подпісаў пад Зваротам Сусветнага Савета Міру, яны абавязаліся ўзняць свае вытворчыя паказчыкі да 170 процантаў.

Лепшая сатуратчыца комсамолка Ніна Сант, падпісваючыся пад Зваротам, сказала:

«Я ўласнымі вачыма бачыла ўсе жахі вайны. У фашысцкім лагеры пакутнай смерцю загінуў мой брат. Я не хачу, каб майму маленькаму сыну, каб мільёнам такіх дзяцей давялося ўбачыць і перанесці тое, што перанеслі савецкія дзеці ў мінулую вайну. У адказ на прошукі англа-амерыканскіх падпальшчыкаў новай вайны я абавязваюся працаваць яшчэ лепш. Нам, людзям вольнай краіны Саветаў, патрэбен мір, а не вайна».

Сваё слова нашы рабочыя пацвярджаюць самаадданаю працай. Комсамолкі Надзея Супрон, Раіса Будрыца і Раіса Дзянішчык, як і абяцалі, выконваюць нормы на 165 процантаў.

Мірна жыць, самааддана працаваць, радавацца поспехам роднай краіны, ведаючы, што ў іх ёсць і твой уклад, — адзінае жаданне кожнага савецкага грамадзяніна.

К. КРЫЛОВА,

зменны інжынер 1-га беларускага
цукровага завода.

ГРОДНА

Гродна — адзін з буйных прамысловых цэнтраў рэспублікі.

Пры панах была тут скураная, табачная сама-тужная вытворчасць. Усе работы вяліся ўручную. Рабочыя за мізэрную плату ад цямна да цямна гнулі спіну на гаспадароў. А за варотамі фабрык чакалі работы сотні беспрацоўных.

Нельга пазнаць Гродзеншчыны зараз. У вобласці выраслі дзесяткі новых прадпрыемстваў. Краса і гонар усёй вобласці — тонкасукожны камбінат, Скідэльскі цукровы завод, табачная фабрыка, скураны завод, абутковая, швейная фабрыкі, велазабуд, завод харчовых канцэнтратаў, буйнейшы цвіковы завод, Гродзенскі вапнавы і шмат іншых.

Прамысловая прадукцыя вобласці складае процантаў усёй прамысловай прадукцыі рэспублікі.

У вобласці два інстытуты — сельскагаспадарчы і педагагічны, шырокая сетка навучальных і медыцынскіх устаноў.

Савецкі горад Гродна зусім не падобны на той, у якім гаспадарылі паны і фабрыканты.

Савецкая навізна відаць ва ўсім: калгаснае жыццё прыйшло на змену бядняцкай вёсцы. На палях працуюць трактары, камбайны, якіх раней не ведалі сяляне. Па шырокіх прасторах льецца вясёлая песня. Калгасы асвоілі новую культуру — цукровыя буракі, пасяхова вырошчваюць табак, лён.

БАРАНАВІЧЫ

Вялікіх поспехаў пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі дабіліся ў пасляваенныя гады працоўныя Баранавіцкай вобласці. Далёка ўперад пайшлі прамысловасць, сельская гаспадарка і культура.

У Баранавічах пабудаваны мотарамонтны і рамонтна-механічны заводы, абутковая і швейная фабрыкі, завод будаўнічых дэталей і іншыя прадпрыемствы; у Ляхавічах — кансервавы завод; у Навагрудку — швейная і трыкатажная фабрыкі; рэканструяваны шклозавод «Нёман»; у Навамышскім раёне пабудаваны торфабрыкетны завод, у раёнах адноўлена мясцовая прамысловасць.

Выпуск валавой прадукцыі ў 1950 годзе склаў 191,7 процанта к 1940 году. Больш як удвая супроць 1946 года вырасла сярэдняя заробатная плата рабочых і служачых.

Сялянства вобласці моцна стала на калгасны шлях. Велізарную дапамогу аказвае калгасам дзяржава. У вобласці створана 25 МТС. У 6,5 раза ўзрасла магутнасць трактарнага парка. Толькі ў мінулым годзе калгаснае сялянства атрымала на электрыфікацыю і іншыя патрэбы больш як 12 мільёнаў рублёў крэдыту.

Велізарныя сродкі адпускае дзяржава на культурна-бытавыя патрэбы насельніцтва. На гэтыя мэты за пяцігоддзе выдаткавана больш як поўмільярда рублёў. У вобласці за пяцігоддзе створана 935 школ, працуе настаўніцкі інстытут, 8 сярэдніх спецыяльных навучальных устаноў.

НА ВЯЛІКАЙ БУДОЎЛІ

КОМУНІЗМА

НЯДАЎНА было апублікавана па-ведамленне, якое напоўніла радасцю сэрцы савецкіх людзей: вялікая руская рака Дон панесла свае воды па новаму руслу. Слаўныя будаўнікі Волга-Данскога канала атрымалі буйную вытворчую перамогу, закончыўшы будаўніцтва першай чаргі Цымлянскага гідравузла. Ужо к канцу бягучага года будзе закончана гэтае грандыёзнае збудаванне сталінскай эпохі, а вясной запоўніцца гіганцкі катлаван, і на геаграфічнай карце Савецкага Саюза паявіцца новае мора — Цымлянскае водасховішча, створанае рукамі нашага народа. Караваны вялікагрузных параходаў будуць рабіць рэгулярныя рэйсы з Волгі ў Дон і назад па новаму каналу, пабудаванаму па ініцыятыве таварыша Сталіна.

Вякамі марылі рускія людзі аб злучэнні найвялікшых рэк — Волгі і Дона. За апошнія стагоддзі перадавыя вучоныя Расіі распрацавалі не мала праектаў будаўніцтва Волга-Данскога канала, але ажыццявіць іх ва ўмовах царскага самадзяржаўя было немагчыма. Толькі савецкі лад, які адкрыў бязмежныя прасторы для няспыннага і хуткага росту прадукцыйных сіл, можа вырашаць і паспяхова вырашае такія грандыёзныя задачы.

Будаўніцтва Волга-Данскога канала пачалося па ўказанню таварыша Сталіна яшчэ да Вялікай Айчыннай вайны. Вераломны напад гітлераўскай Германіі на нашу Радзіму часова спыніў будаўніцтва. Але і ў грозныя гады вайны па ўказанню таварыша Сталіна вяліся праектныя работы. У 1948 годзе будаўніцтва канала аднавілася. Яно павінна было завяршыць велізарныя работы па рэканструкцыі і будаўніцтву суднаходных шляхоў, якія злучаюць Белае, Балтыйскае і Каспійскае моры з Азоўскім і Чорным, і разам з тым вырашыць задачу арашэння і абваднення засушлівых і поўпустынных зямель Растоўскай і Сталінградскай абласцей.

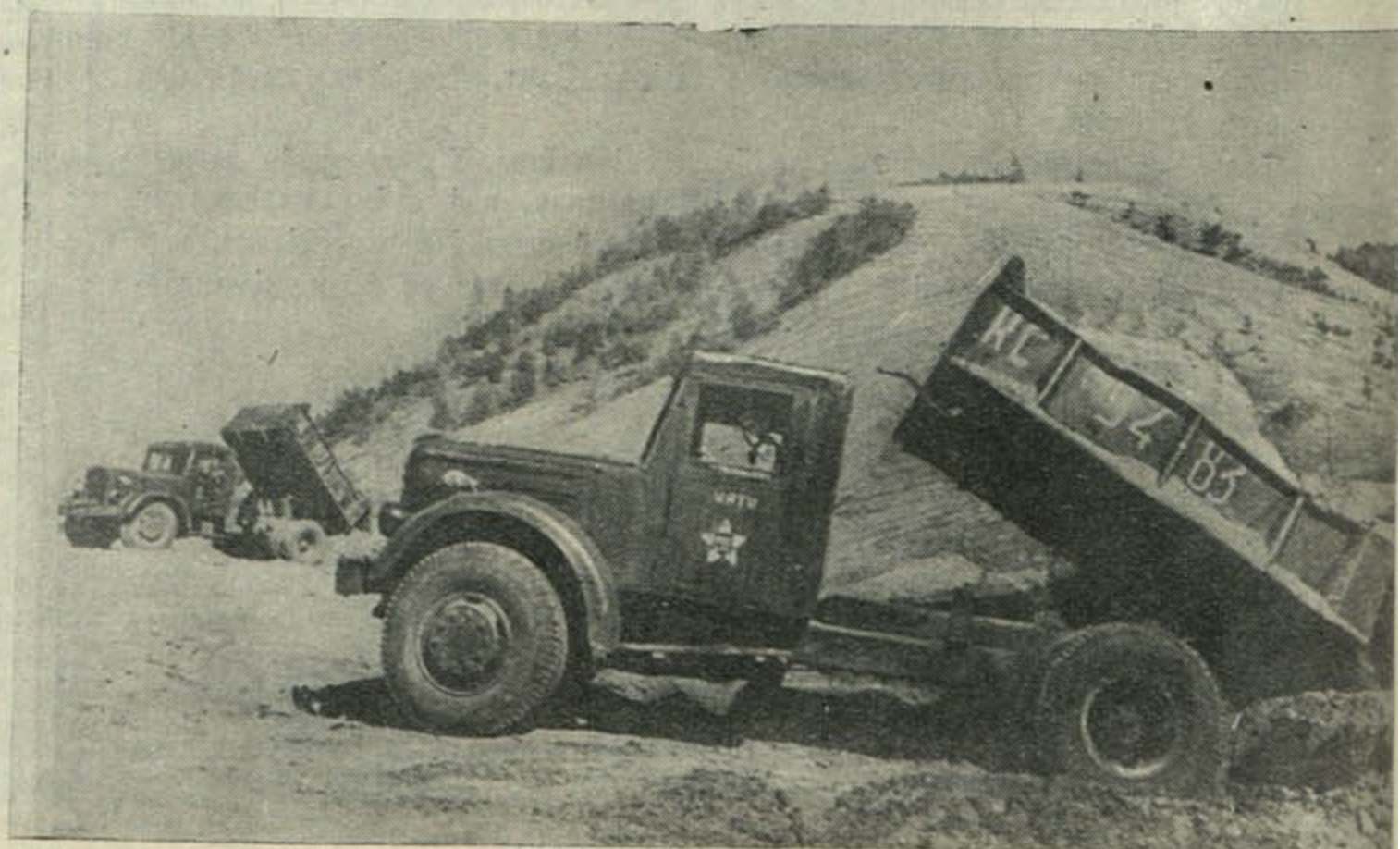
Па рашэнню савецкага ўрада будаўніцтва канала павінна было закончыцца ў 1953 годзе. Аднак паспяховае выкананне пасляваеннай сталінскай пяцігодкі, забеспячэнне будаўніцтва навіейшымі высокапрадукцыйнымі машынамі, працоўны гераізм будаўнікоў дазволілі значна скараціць тэрміны работ. У канцы мінулага года Совет Міністраў Саюза ССР прыняў рашэнне аб скарачэнні тэрмінаў будаўніцтва на два гады. Збудаванне канала павінна быць закончана к канцу бягучага года з тым, каб вясной будучага года па каналу быў адкрыты рэгулярны рух суднаў і пачата арашэнне зямель Растоўскай і Сталінградскай абласцей.

Каб паспяхова выканаць гэтую задачу, будаўнікі Волга-Данскога канала павінны справіцца з гіганцкім аб'ёмам работ. Канал будзе мець у даўжыню 101 кілометр. На ім будзе пабудавана 13 шлюзаў, тры плаціны, насосныя станцыі, прыстані, масты і іншыя збудаванні. У раёне станцыі Цымлянскай будуюцца плаціна агульнай даўжынёй у 13,3 кілометра, якая створыць рэгулюючае водасховішча аб'ёмам у 12,6 мільярда кубічных метраў вады. Тут будуць пабудаваны два суднаходныя шлюзы, рачны порт, магістральныя чыгуначныя і шасейныя пераходы па плаціне. На плаціне будуюцца гідраэлектрастанцыя магутнасцю ў 160 тысяч кіловат. Яе энергія будзе выкарыстана на забеспячэнне раёнаў арашальнага земляробства і на прамысловыя патрэбы.

Цяжка пераацаніць народнагаспадарчае

значэнне гэтай вялікай будоўлі камунізацыі, якая злучае Волгу з Донам. Волга — буйнейшая водна-транспартная артэрыя Савецкага Саюза. З вярхоўяў Камы, з Вяткі, Вяткі і іншых шматлікіх раёнаў Волгі спляўляецца ўніз лес. Уверх Волзе перавоззяцца бакінская нафта, бунчакская соль, горкаўскія аўтамашыны, сталінградскія трактары, балахнінская пера і многія іншыя прадукты прамысловых цэнтраў, размешчаных у басейне Волгі. Многія з іх перагружаюцца ў чыгуначныя вагоны і адпраўляюцца на Украіну, Сярэднюю Азію, што значна тармозіць перавоз грузаў і падаражае іх перавоз. З завяршэннем будаўніцтва Волга-Данскога канала многія грузы пойдуча прамым водным шляхам да месца прызначэння. Будуюцца простыя шляхі з Волгі ў Азоўскае і Чорнае моры. Белае, Балтыйскае і Каспійскае моры будуць звязаны з Азоўскім і Чорным. Калі закончыцца будаўніцтва Туркменскага канала, да гіганцкай воднай сістэмы далучыцца і сярэднеазіяцкае Аральскае мора. І тады сталіца нашай Радзімы — Масква стане портам 6 мора. Бавоўна, вырашчаная на палях Сярэдняй Азіі, без перавалак, прамым водным шляхам будзе дастаўляцца ў Ленінград і Галоўнаму Туркменскаму каналу, Каспійскаму мору, Волзе, Марыйскай воднай сістэме і Неве, а плыты з камскім лесам пойдуча у стэпавыя раёны Украіны і Волзе, Дону, Азоўскаму і Чорнаму морам.

Будаўніцтва Волга-Данскога канала мае велізарнае значэнне для ўздыму сельскагаспадаркі. На ўрадлівейшых глебах ніжняга Дона, салёных і маньчжурскіх стэпах часта (раз у тры — чатыры гады) адсутнічае зусім гінуць ураджаі. Напоеныя волга-данскай вадой, ажывуць гэтыя стэпы і будуць даваць нябачаныя да гэтага часу ўраджаі бавоўны, рысу, пшаніцы, вінаграду. З Цымлянскага водасховішча

На будаўніцтве Куйбышэўскай ГЭС.

Тысячы магутных самазвалаў Мінскага аўтамабільнага завода працуюць на вялікіх сталінскіх будоўлях. На здымку: мінскія самазвалы на адвале грунту ў Жыгулёўскіх гарах.

Фото В. Лупейкі (БЕЛТА).

На будаўніцтве Цымлянскага гідравузла 20 верасня 1951 года. На здымку: момант падняцця заслонак першых двух донных адтулін у заснаванні водазліўнай плаціны і пуску вод Дона праз водазліўную плаціну Цымлянскай ГЭС.

Фото С. Крапіўніцкага

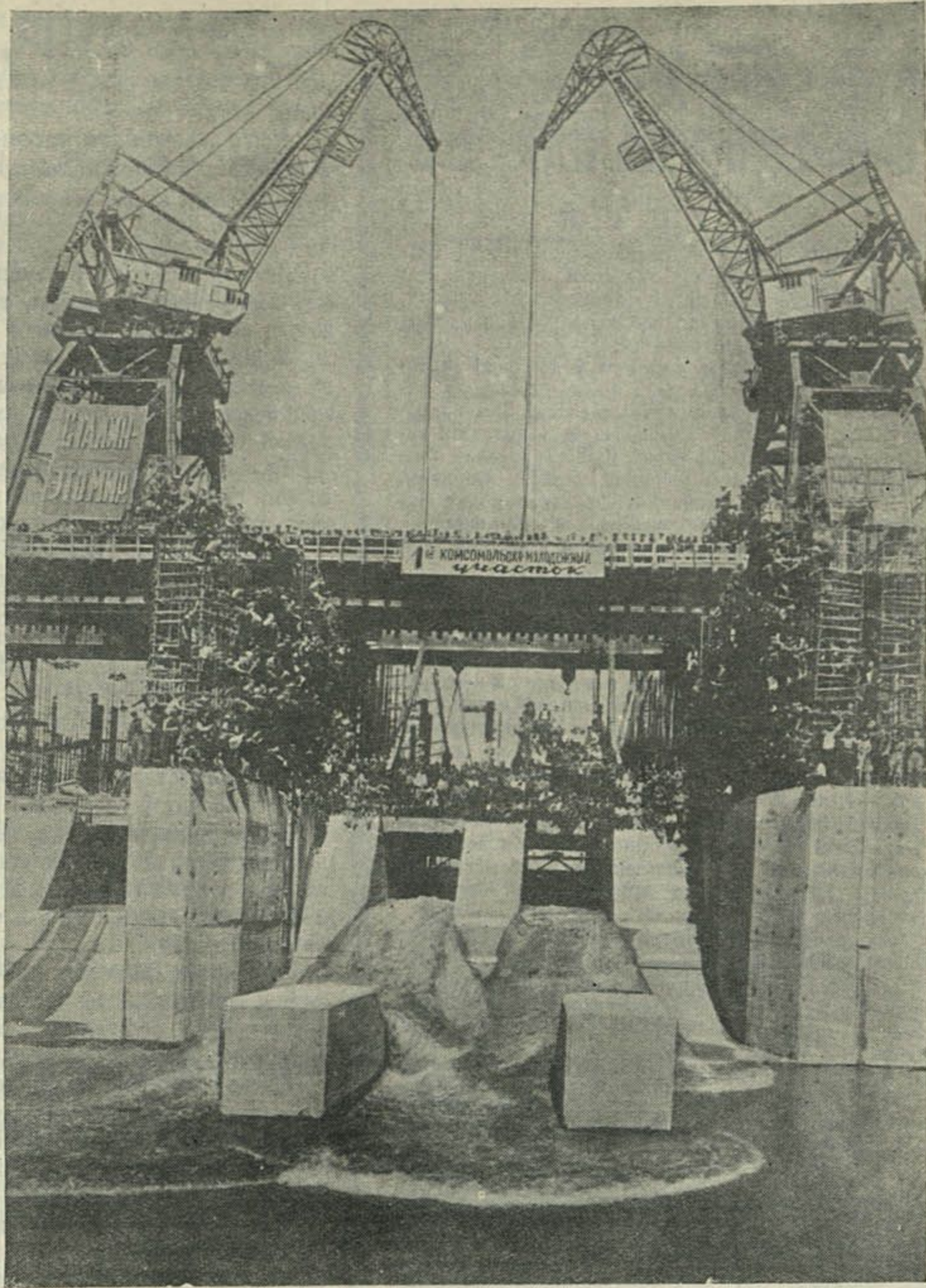
пойдзе вялікі арашальна-абводняльны канал, які стане асновай арашэння 600 тысяч гектараў і абводнення аднаго мільёна гектараў зямлі ў Растоўскай вобласці. Акрамя таго, будзе арошана 150 тысяч гектараў і абводнена каля аднаго мільёна зямель Сталінградскай вобласці. На арашаемых землях ураджайнасць пшаніцы павысіцца да 35 — 40 цэнтнераў, бавоўны-сырца — да 20 — 25 цэнтнераў, рысу да 40 — 50 цэнтнераў з гектара.

Арашэнне і абводненне засушлівых зямель расшырыць кармавую базу калгасаў і саўгасаў, што дазволіць значна павялічыць пагалоўе буйнай рагатай жывёлы і павысіць яе прадуктыўнасць. У Растоўскай і Сталінградскай абласцях у некалькі раз узрасце пагалоўе свіней, авечак, птушкі. Вытворчасць малака, масла, мяса і воўны павялічыцца ў два — тры разы.

Для будаўніцтва Волга-Данскога канала і арашэння толькі першых ста тысяч гектараў зямлі патрабуецца гіганцкі аб'ём працаёмкіх работ. Толькі земляных работ неабходна выканаць 164 мільёны кубічных метраў, бетону і жалезабетону па класці 2 мільёны 860 тысяч кубічных метраў.

Выкананне такога аб'ёму работ у кароткія тэрміны магчыма толькі ў нашай савецкай краіне. Савецкая сацыялістычная прамысловасць забяспечвае будаўнікоў самымі навіейшымі высокапрадукцыйнымі механізмамі — магутнымі крочачымі экскаватарамі, землясасамі, якія замяняюць працу тысяч людзей.

У збудаванні Волга-Данскога канала, як і іншых будоўляў камунізма, прымае ўдзел уся наша краіна, увесь савецкі народ. Працоўныя Савецкай Беларусі таксама ўносяць свой уклад у агульнанародную справу будаўніцтва канала. Магутныя самазвалы, выпушчаныя мінскімі аўтамабілебудаўнікамі, карыстаюцца добрай славай у будаўнікоў канала. Яны аказваюць ім значную дапамогу ў выкананні адказнай задачы, пастаўленай партыяй, урадам і асабіста таварышам Сталіным аб завяршэнні будаўніцтва канала к канцу 1951 года. Беларускі народ забяспечвае будоўлю рознымі матэрыяламі і станкамі. Кожны савецкі патрыёт лічыць для сябе вялікім гонарам прыняць удзел у гіганцкіх будоўлях камунізма, якія прымнажаюць

сілу і магутнасць нашай любімай сацыялістычнай Радзімы.

Паспяховае збудаванне вялікіх будоўляў камунізма з'яўляецца яркай дэманстрацыяй поўнай перавагі савецкага грамадскага ладу над ладам капіталістычным. Ніводнай капіталістычнай краіне не пад сілу такія тэмпы і такі размах будаўнічых работ. Так, напрыклад, ЗША і Канада будавалі гідраэлектрастанцыю Бохарыца на рацэ Св. Лаўрэнція больш 16 год. Сорака год у ЗША вялася шуміха вакол гідразбудавання Боулдэр-Дэм на рацэ Каларада, але і да апошняга часу гэтая будоўля не ўведзена ў эксплуатацыю на поўную магутнасць. На працягу 35 год амерыканцы не могуць закончыць будаўніцтва гідравузлаў на рацэ Тэнесі.

Звыш 34 год працягвалася будаўніцтва

Панамскага канала; плаціна на рацэ Ніл будавалася 70 год.

Савецкі народ, кіруемы большэвіцкай партыяй, паспяхова ажыццяўляе геніяльны сталінскі план пераўтварэння прыроды. Будаўніцтва Куйбышэўскай, Сталінградскай і Кахоўскай гідраэлектрастанцый, Волга-Данскога, Галоўнага Туркменскага, Паўднёва-Украінскага і Паўночна-Крымскага каналаў намнога павялічыць індустрыяльную магутнасць нашай дзяржавы, будзе садзейнічаць далейшаму магутнаму ўздыму сацыялістычнай сельскай гаспадаркі, стварэнню багацця прамысловых тавараў і прадуктаў харчавання, з'явіцца важным крокам на шляху будаўніцтва камунізма.

Н. ФЭДАРАЎ.

Піншчына — край непраходных балот і бясконцых лясоў. Глухім захалусцем была яна пры самадзяржаўнай Расіі і белапольскіх панах.

12 год назад Пінская вобласць улілася ў адзіную сям'ю савецкіх народаў.

І дзівосныя змены адбыліся ў вобласці за гэты час. З першых-жа дзён была праведзена нацыяналізацыя буйнай прамысловасці. Звыш аднаго мільёна гектараў памешчыцкіх і кулацкіх зямель, дзесяткі тысяч галоў буйнай рагатай жывёлы былі перададаны савецкай уладай сялянству.

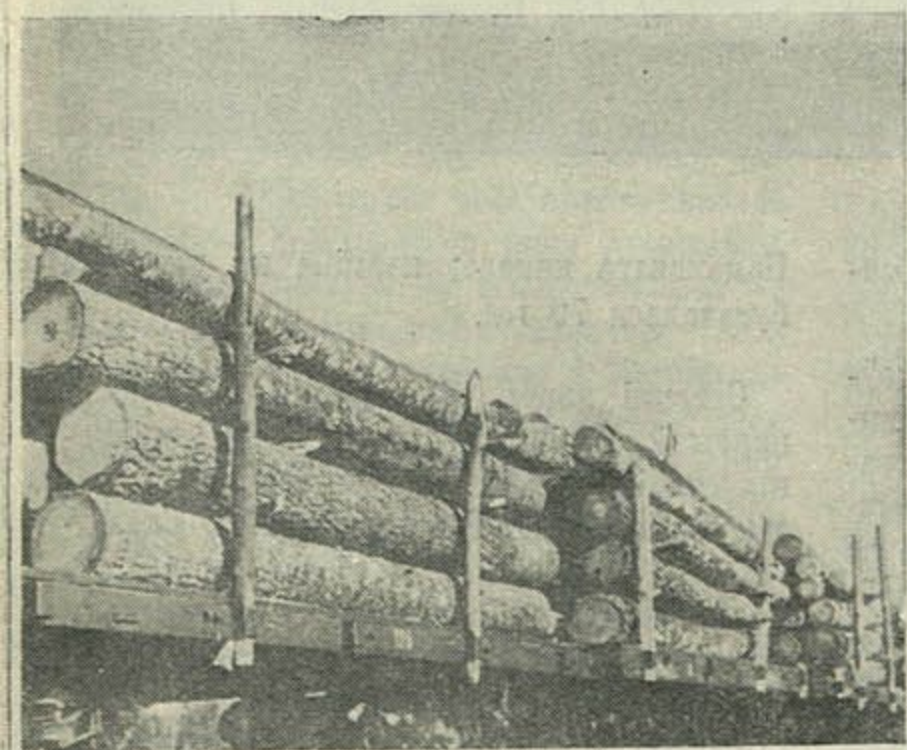
На калгасных загонах чуцен зараз рокат матораў трактараў і камбайнаў. Малатарні, жніяркі, касілки амаль выціснулі цэп, серп і касу. У вобласці створана 25 МТС.

Шырока разгарнулася прамысловае будаўніцтва. На месцы саматужных прадпрыемстваў выраслі заводы, абсталяваныя навішай тэхнікай. Каштоўныя пароды лесу апрацоўваюцца на фанерным і дрэваапрацоўчым заводах. У Століне вырас буйнейшы завод агнетрывалай цэглы. Новы толевы завод забяспечвае сваёй прадукцыяй усю рэспубліку.

Пінск — партовы горад. Па суднаходных рэках — Піне, Ясельдзе, Прыпяці — бясконцай істужкай ідуць плыты з лесам для будаўніцтва Кахоўскай гідраэлектрастанцыі. Пінскія лесарубы саборнічаюць за звышпланавыя кубаметры. Іх дэвіз: «Дадзім больш лесу вялікім будоўлям кунізму!».

Спрадвеку над балотамі Піншчыны расцілаўся сівы туман, цягнула сырасцю, гніллю. Балоты былі рассаднікам хвароб. У выніку вялікіх меліярацыйных работ у багны адваявана каля пяці тысяч гектараў, якія даюць ужо багатыя ўраджаі кок-сагізу, пшаніцы.

Шырокі размах набыло культурнае будаўніцтва. Адчыніліся Дамы культуры, хаты-чытальні, бібліятэкі. Увайшлі ў быт кніга, радыё, кіно, газеты, часопісы.

Беларускі лес ідзе для патрэб прамысловасці і новабудоўляў краіны.

На здымку: эшалон ганцавіцкага лесу (Пінская вобласць).

Фото К. Якубовіча.

ЗА МІР, ЗА ЖЫЦЦЁ

Чытачка нашага часопіса Ганна Шах з вёскі Лязневічы Баранавіцкай вобласці просіць расказаць, як жанчыны капіталістычных краін змагаюцца за мір. Здавальняем яе просьбу.

Яшчэ не сцерліся ў памяці народаў жахі мінулай вайны, бяда і няшчасце, пакуты і слёзы, а мільянеры з-за акіяна імкнуцца развязаць новую, яшчэ больш крываваю боіню.

У імя ажыццяўлення сваіх вар'яцкіх планаў — сусветнага панавання — амерыканскі імперыялізм траціць велізарныя сумы на выраб смертаноснай зброі, спяшаецца ўзнавіць ваенную прамысловасць у Заходняй Германіі і Японіі, вядзе адкрытую вайну ў Карэі.

Другі ўжо год льецца нявінная кроў карэйскага народа. У крывавым полымі гінуць, накрываюцца попелам гарады і сёлы, у пустыню ператвараецца прыгожая, квітнеючая краіна.

Боіню ў Карэі імперыялісты імкнуцца ператварыць у трэцюю сусветную вайну. Але простыя людзі не хочуць прыносіць у ахвяру крывамокам свой лёс, жыццё сваіх дзяцей, свае мірныя ачагі. Усё большая колькасць працоўных свету пачынае разумець, у чых інтарэсах рыхтуецца вайна. Працоўныя капіталістычных краін адчуваюць увесь цяжар ваеннай падрыхтоўкі на сваіх плячах: растуць асігнаванні на выраб смертаноснай зброі, скарачаецца выпуск прадметаў першай неабходнасці. Яны пачынаюць глыбей разумець мудрыя словы таварыша Сталіна: «Мір будзе захаваны і ўмацаваны, калі народы возьмуць справу захавання міру ў свае рукі і будуць адстойваць яе да канца».

Расце і шырыцца рух прыхільнікаў міру ва ўсім свеце. Вялікай і актыўнай сілай у гэтым руху з'яўляюцца жанчыны. Яны не забылі аб страчаных мужжах і дзецях, аб гестапаўскіх засценках, аб ганьбе фашысцкага рабства, аб голадзе і галечы, аб неймаверных пакутах, перажытых у сувязі з вайной.

91 мільён жанчын з 60 краін свету, незалежна ад маёмаснага стану, колеру скуры і веравызнання, аб'ядналіся ў Міжнародную дэмакратычную федэрацыю жанчын для свяшчэннай барацьбы за мір ва ўсім свеце, за чэсць і незалежнасць сваіх народаў.

Шэсць год МДФЖ вядзе нястомную барацьбу за мір. МДФЖ змагалася супроць крывавага тэрору ў Грэцыі, патрабавала ліквідацыі фашысцкага рэжыму ў Іспаніі, аказвае дапамогу дэмакратычнаму руху за адзіную міралюбівую Германію. МДФЖ патрабуе спыніць вайну ў В'етнаме, Інданезіі і іншых каланіяльных краінах, забараніць прымяненне атамнай энергіі ў ваенных мэтах, скараціць узбраенне. Адной з першых далучылася яна да Стагольмскай Адазвы, была ініцыятарам склікання міжнародных кангрэсаў прыхільнікаў міру.

Вялікую паслугу міру аказала МДФЖ у справе выкрыцця зверскіх злачынстваў амерыканскіх агрэсараў у Карэі. Камісія жанчын з розных краін свету на чале з канадкай Норай Род знаходзілася ў Карэі з 16 па 27 мая. Камісія пабывала ў зруйнаваных амерыканцамі гарадах, бачыла начыненыя гаручай вадкасцю бомбы-балоны, якімі амерыканцы знішчаюць збожжа карэйскіх сялян, выпальваюць лясы, забіваюць мірных жыхароў. Камісія пераканалася ў нечуваных зверствах амерыканскіх ваенных злачынцаў, жорстка асудзіла іх і паставіла сваёй мэтай расказаць аб гэтым усяму свету.

— У Карэі няма ні аднаго горада, або хоць-бы вёскі, якія-б не былі разбураны, — расказвае член камісіі англічанка Моніка Фелтон. — Амерыканцы бамбардыруюць не толькі ўжо разбураныя гарады і сёлы, але адкрытыя мясцовасці і палі, на якіх працуюць сяляне.

У звяржынай нянавісці амерыканцы змятаюць усё на сваім шляху. З паветра кідаюць міны запаволенага дзеяння, каб як мага больш забіць мірных людзей. Пры адступленні з горада Хэчжу правінцыі Хванхэ, расказваюць члены камісіі, амерыканскія салдаты загналі мірнае насельніцтва ў мора і там расстралялі. У горадзе было знойдзена 16 тысяч трупаў жанчын і дзяцей. Стрэліўшы ў цяжарную жанчыну, амерыканскія салдаты другім выстралам забілі дзіця ў яе чэраве. У раёне Анек амерыканцы спалілі некалькі сот жанчын у сараі. Жорстка здэкаваліся над

23-гадовай Кін Пі Лі за тое, што яе муж быў салдатам Народнай арміі. Амерыканцы прымушалі Кін Пі Лі кінуць у канал яе двухгадовага сына. Не вытрымаўшы здзекаў, няшчасная кінулася ў ваду разам з сынам.

Жанчыны Карэі падняліся на свяшчэнную барацьбу супроць амерыканскіх інтэрвентаў.

Дакументы аб зверствах амерыканцаў у Карэі камісія накіравала ў Арганізацыю Аб'яднаных Нацый.

МДФЖ заваявала вялікі аўтарытэт сярод жанчын усяго свету. Цвёрдая воля да барацьбы за мір, за захаванне жыцця дзяцей узмацняе мужнасць і бясстрашна жанчын розных краін свету. Барацьба жанчын Францыі супроць адпраўкі зброі ў В'етнам перарасла ў міжнародны рух супроць вырабу і перавозкі ўзбраенняў.

Увесь свет абляцела вестка аб гераічным учынку Раймонды Дзён — простае французжанкі з гарадка Тур. 23 лютага 1950 года яна кінулася на рэйкі, каб затрымаць поезд з танкамі. Дзяўчыну арыштавалі. Але ні 10-месячнае прабыванне ў адзіночнай камеры, ні пагрозы, ні здзекі не зламалі волі палымянай патрыёткі змагацца за мір. На судзе яна заявіла:

— Я змагалася і буду змагацца супроць вайны. Я прызнаю, што ўдзельнічала ў спыненні пезда з танкамі. Я прышла туды сама, я зрабіла тое, што мне падказвала маё сумленне.

З турэмных засценкаў Раймонду Дзён вырвалі мільёны людзей, аб'яднаных адным гарачым імкненнем да міру. Барацьба за яе вызваленне вялася не толькі ва Францыі, але і ў іншых краінах. У дзень вызвалення з турмы, 24 снежня 1950 года, Раймонда Дзён выступіла на мітынг у сваім гарадзе.

— Сябры, — заклікала яна, — мы павінны зрабіць усё, што трэба зрабіць, каб перашкодзіць вайне.

Больш года прабываў у зняволенні слаўная дачка бразільскага народа Эліза Бранко. Яе арыштавалі за тое, што ў час ваеннага параду ў Сан-Паўлу яна заклікала салдат не ехаць ваяваць у Карэю. У словах «Мы не хочам новай арміі сірот, разбураных ачагоў і слёз матак!» Эліза выказала думкі ўсяго бразільскага народа. Магутная хваля пратэсту ў абарону Элізы Бранко дапамагла бразільскаму народу вырваць яе з турэмнага засценку. Цяпер яна зноў у першых радах барацьбітоў за трывалы мір.

Вялікі ўклад у справу міру сваім высокародным служэннем народу ўносіць палымяная французская патрыётка Эжэні Катон.

У 1945 годзе Эжэні Катон была выбрана старшынёй Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын. З таго часу яе імя для ўсіх жанчын свету служыць палымяным заклікам да барацьбы за мір і дэмакратыю. Эжэні Катон прысуджана Міжнародная сталінская прэмія «За ўмацаванне міру паміж народамі».

Міжнароднай сталінскай прэміі ўдасцена старшыня Дэмакратычнага жаночага саюза Карэі Пак Дэн Ай, якая ўсё свядомае жыццё прысвяціла барацьбе за незалежнасць свайго народа. У вызваленай Карэі яна была адным з вядучых арганізатараў народнай асветы і культуры. І цяпер, у дні цяжкіх выпрабаванняў, Пак Дэн Ай аддае ўсё свае сілы і талент справе арганізацыі і згуртавання карэйскіх жанчын на рашучую барацьбу з амерыканскімі агрэсарами.

Міжнароднай сталінскай прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі» ўдасцена і Сун Цзін-лін, імя якой непарыўна звязана са шматгадовай барацьбой кітайскага народа за сваю свабоду і незалежнасць. Сваю грамадскую і палітычную дзейнасць Сун Цзін-лін пачала яшчэ ў 1915 годзе. Народ высока ацаніў яе заслугі і пасля ўстанаўлення Кітайскай Народнай Рэспублікі выбраў намеснікам старшыні Цэнтральнага народнага ўрада. Сун Цзін-лін вядзе вялікую грамадскую і дзяржаўную работу. Яна ў першых радах барацьбітоў за мір. На Другім Сусветным кангрэсе прыхільнікаў міру яна выбрана членам Сусветнага Савета Міру.

Жанчыны-маці Францыі, Італіі і іншых краін добра ведаюць, што нясе з сабой вайна. Яны не хочуць, каб іх дзяцей спаткаў лёс карэйскіх сем'яў.

Нядаўна жанчыны Францыі падрыхтавалі грандыёзны мітынг у Парыжы. На мітынг сабралася 100 тысяч дэлегатак, якія атрымалі

Па нашай РЭСПУБЛІЦЫ

ПОЛАЦК

Полацк — адзін са старажытнейшых гарадоў старой Русі. Сабор, Кадэцкі корпус і іншыя будынкі — помнікі старасветчыны — стаялі многа сот год, але фашысцкія акупанты зруйнавалі і іх. Ад горада засталіся груды каменя ды шчэбеню.

Прайшло сем год з дня вызвалення — і Полацк не пазнаць. Адноўлена гарадская электрастанцыя. Працуюць школы, дзіцячыя ўстановы. Выраслі новыя будынкі абкома партыі, аблвыканкома, больніцы.

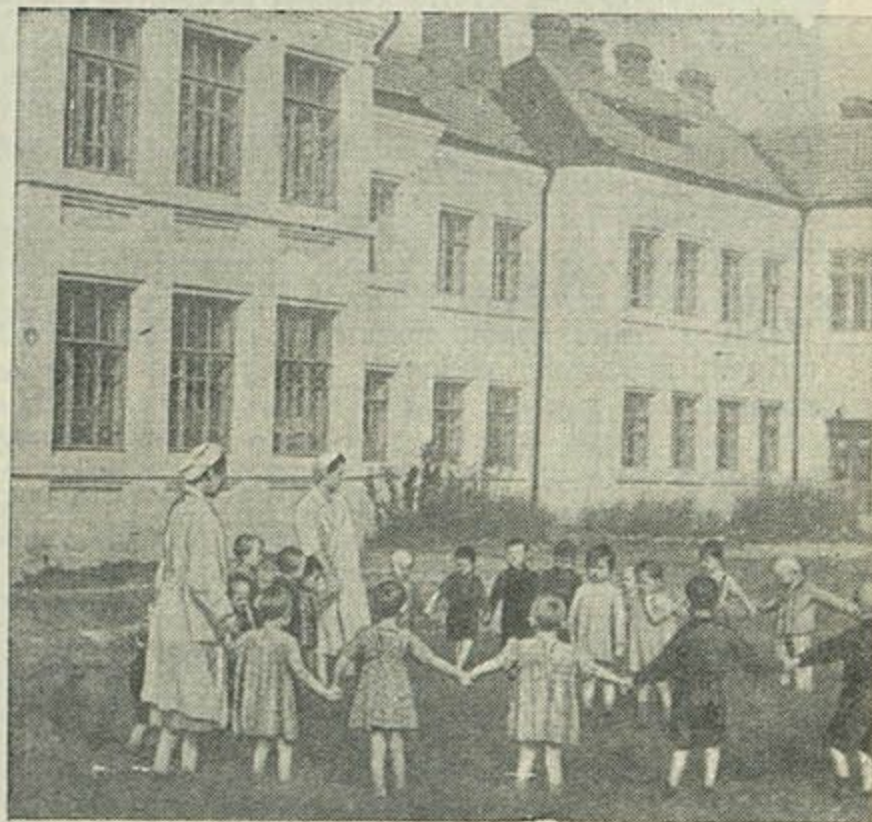
У вобласці даўно ўжо няма ніводнай зямлянкі. Насельніцтва атрымала 300 тысяч квадратных метраў жылой плошчы.

Горад жыве поўнакроўным жыццём. Працуюць металаапрацоўчы, ільноапрацоўчы, цагельныя заводы, кінатэатры, высаджаны тысячы дрэў.

Полацкая вобласць дае высокія ўраджаі ільну. Яго пасевы складаюць адну пятую частку пасаваў ільну па рэспубліцы. Мясцовы лён-даўгунец славіцца па ўсяму Савецкаму Саюзу.

Многія калгасы электрыфікаваны. У вобласці тры буйныя міжкалгасныя электрастанцыі. У Ветрыне і Ушачах — магутнасцю па 350 кіловат. Хутка ўвойдзе ў строй Браслаўская электрастанцыя. Заходнія раёны вобласці поўнаасцю калектывізаваны.

Полацк устае з руін, мацнее гаспадарка вобласці.

Будынак дзіцячых яслей у Полацку.

Фото Г. Ткачэнкі.

МАЛАДЗЕЧНА

Партыя і ўрад праяўляюць нястомныя клопаты аб добрабыце народа. Па Маладзечанскай вобласці выдаткі на народную асвету павялічыліся ў параўнанні з 1946 годам з 39,2 мільёна рублёў да 78.994.000 рублёў. За апошнія пяцігоддзе асігнаванні на ахову здароўя павялічыліся амаль у два разы. З 1944 года многадзетным і адзінокім маці выплачана больш 60 мільёнаў рублёў. Выдаткі на сацыяльна-культурныя мерапрыемствы ў мінулым годзе склалі звыш 100 мільёнаў рублёў, амаль удвая больш, чым у 1945 годзе.

Па нашай РЭСПУБЛІЦЫ

ПАЛЕССЕ

Звыш 21 тыс. кв. кілометраў займае тэрыторыя сучаснай Палескай вобласці. Прырода шчодро адарыла гэты край. І ўсё-ж у дарэволюцыйны час быў ён самым глухім і адсталым закуткам царскай Расіі.

Не пазнаць яго ў наш час. Пры савецкай уладзе адбыліся тут велізарныя змены як у эканоміцы і культуры края, так і ў добрабыце працоўных.

Узніклі зусім новыя галіны прамысловасці, аб якіх раней ніхто і марыць не мог: торфазаводы, электрастанцыі, дрэвапрацоўчыя заводы, вытворчасць лесахімічных прадуктаў. На поўную магутнасць працуюць швейныя і абутковыя прадпрыемствы.

Мазырскі камбінат дае высокакасныя піламатырыялы сталінскім новабудовам, у тым ліку Цымлянскаму гідравузлу, высотным будынкам Масквы і Ленінграда.

Незлічоныя караваны плытоў па рэках і каналах вобласці сплаўляюцца штогод на шматлікія будоўлі краіны. Намнога больш, чым да Вялікай Айчыннай вайны, дае электраэнергія Мазырская ГЭС, рэканструяваная і абсталяваная навейшаю тэхнікай.

25 МТС, абсталяваных сотнямі калёсных і гусенічных трактараў, самаходных камбайнаў «С-4», складаных і поўскладаных малатарань, машынамі для меліярацыі і агра-тэхнічных работ на забалочаных тарфяніках, — абслугоўваюць 319 узбуйненых калгасаў вобласці.

Змянілася аблічча гарадоў і вёсак Палесся. Хутка расце прамысловасць, інтэнсіўна развіваецца сельская гаспадарка. У недалёкім будучым Палессе стане краем моцна развітай дрэвапрацоўчай, гумавай, хімічнай і харчовай прамысловасці.

У калгасе імя Сталіна Васілевіцкага раёна Палескай вобласці закончана ўборка канатніка. Зараз вядзецца апрацоўка гэтай каштоўнай тэхнічнай культуры.

На здымку: апрацоўка канатніка ў калгасе імя Сталіна.

Фото Ф. Чаховіча (БЕЛТА).

ФАКТЫ І ЛІЧБЫ

мандаты ад 3 мільёнаў жанчын. Яны патрабавалі ад свайго ўрада падпісаць Пакт Міру паміж пяццю вялікімі дзяржавамі.

Італьянскія жанчыны рашуча патрабуюць ад свайго ўрада, каб ён спыніў палітыку падпарадкавання нацыянальнай эканомікі ваенным планам амерыканскіх падпальшчыкаў вайны, каб змяніў палітыку, якая вядзе працоўных да галечы.

Жанчыны Іспаніі змагаюцца за хлеб, за мір, за сваю нацыянальную незалежнасць. Іспанія ператворана яе правіцелямі ў краіну народнай галечы. 70 проц. дзяржаўнага бюджэта ідзе на ўзбраенне і падрыхтоўку вайны. Насельніцтву выдаецца ад 80 да 150 грамаў хлеба ў дзень. Асноўны прадукт спажывання іспанскага народа — аліўкавае масла — не выдаецца па картках, а вывозіцца ў Амерыку. У страшэннай галечы і беднасці жывуць іспанскія дзеці. Звыш двух мільёнаў дзяцей не наведваюць школы.

Японскія жанчыны, не гледзячы на жорсткія праследванні, выступаюць супроць узбраенняў, супроць падрыхтоўкі да вайны, за свабодную і міралюбівую Японію. Яны патрабуюць вываду амерыканскіх войск.

Агрэсіўная вайна ў Карэі ўзмацніла імкненне жанчын да барацьбы за мір. Працоўныя патрабуюць спынення агню ў Карэі, заключэння Пакта Міру паміж пяццю вялікімі дзяржавамі.

Не гледзячы на праследванні амерыканскіх улад, колькасць прыхільнікаў міру ў Злучаных Штатах Амерыкі няспынна расце. У кампаніі па збору подпісаў пад Стаггольмскай Адавай удзельнічала шмат амерыканскіх жанчын. Нацыянальная жаночая арганізацыя «Амерыканскія жанчыны ў барацьбе за мір» аб'ядноўвае каля 10 тысяч членаў і актыўна ўдзельнічае ў барацьбе за мір.

— Адайце нам нашых сыноў, мужоў і братоў! — патрабуюць амерыканскія жанчыны ад Трумэна.

— Мы павінны аб'яднацца, і тады мы вырвем наша будучае з рук тых, хто хоча вайны, — заявіла на мітынг у Лондане прадстаўніца маладзёжнага Камітэта абароны міру Эйлін Мілінген.

— Чаму ў нашай краіне не забароняць, як у Савецкім Саюзе, прапаганды вайны? — гнеўна ўсклікае на сходзе прыхільнікаў міру ў Гаазе (Галандыя) Лііс Одынат.

Шырокі размах набыла кампанія за збор подпісаў пад Зваротам Сусветнага Савета Міру. Патрыёткі ўсіх краін свету збіраюць сотні тысяч подпісаў пад Зваротам.

Мір! Гэта палкае жаданне мільёнаў простых людзей свету, светлая мара кожнай жанчыны адстаяць жыццё, адстаяць будучыню сваіх дзяцей. Дзеля дасягнення гэтай мэты жанчыны свету не шкадуюць сваіх сіл у барацьбе за моцны і трывалы мір ва ўсім свеце. Разам з усімі прыхільнікамі міру яны актыўна ўдзельнічаюць у сусветнай кампаніі за заключэнне Пакта Міру паміж пяццю вялікімі дзяржавамі. Устаўленне працяглага і моцнага міру паміж народамі — патрабаванне мільёнаў. Для барацьбы за мір усё шчыльней яднаюць свае сілы простыя людзі ўсяго свету.

Ал. УС.

Матц Героя Савецкага Саюза Канстанціна Заслонава 72-гадовая пенсіянерка Ганна Пятроўна Заслонава падпісвае Зварот Сусветнага Савета Міру аб заключэнні Пакта Міру паміж пяццю вялікімі дзяржавамі.

Фото Г. Бегуна (БЕЛТА).

Талыны Змагар За мір

СЯРОД шасці лаўрэатаў Міжнароднай сталінскай прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі» мы бачым Эжэні Катон, старшыню Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын і віцэ-старшыню Сусветнага Савета Міру.

Эжэні Катон — гэта амаль ці не самае папулярнае імя сярод дэмакратычных жанчын усіх краін. Доблесная дачка французскага народа, яна нібы ўвасабляе гераічныя рэвалюцыйныя традыцыі сваёй Радзімы.

Саюз французскіх жанчын выступіў адным з ініцыятараў стварэння міжнароднага жаночага аб'яднання, каб згуртаваць жанчын усіх краін у барацьбе супроць рэштак фашызма, за трывалы і працяглы мір, за правы жанчын і дзяцей. Гэтым аб'яднаннем стала Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын, створаная на Першым Міжнародным жаночым кангрэсе ў Парыжы, у снежні 1945 года.

Эжэні Катон, відная вучоная Францыі, барацьбіт руху супраціўлення была адзінадушна выбрана старшынёй Федэрацыі, і з таго часу ўсё сваё сэрца, усю сваю творчую дзейнасць прысвяціла ўдзячнай справе барацьбы за мір, за шчасце дзяцей.

У кастрычніку Эжэні Катон споўнілася 70 год. Але колькі ў гэтай жанчыне маладой энергіі, упартасці, мэтанакіраванасці; якія вострыя яе меркаванні, якое ўменне разбірацца ў складанай абстаноўцы і ў людзях!

Яшчэ будучы дзяўчынай, сустракаючыся на кожным кроку з фактамі няроўнапраўя і прыніжэння жанчыны, яна пачынае разумець сапраўдную ролю жанчыны ў грамадстве. Эжэні Катон імкнецца да ведаў, вучобы. Пераадольваючы перашкоды, яна здае экзамены на атэстат сталасці і паступае ў Сеўрскі педагагічны жаночы інстытут. Яе захапляе думка стаць педагогам, «сеяць разумнае, смелае, вечнае», перадаваць свае веды іншым і тым служыць народу.

Тут Эжэні Катон сустракаецца з Мары Кюры і Поль Ланжэвенам — сусветна вядомымі вучонымі, людзьмі высокіх маральных якасцей, якія аказалі вялікі ўплыў на яе. Дאпытлівасць розуму, схільнасць да навуковага аналізу Эжэні Катон звярнулі на сябе ўвагу відных вучоных. Закончыўшы Сеўрскі інстытут і аспірантуру па аддзяленню фізічных і прыродазнаўчых навук, яна пачынае сваю педагагічную дзейнасць у тым-жа інстытуце, у якім вучылася. Адна часова Катон з захапленнем працуе над доктарскай дысертацыяй. З таго часу яна няспынна выкладае ў Сеўрскім інстытуце, затым становіцца дырэктарам інстытута, а пазней — ганаровым дырэктарам, якім з'яўляецца і зараз.

Сотні дзяўчат, якія скончылі педагагічны інстытут, цёпла і з удзячнасцю ўспамінаюць аб Эжэні Катон, якая навучыла іх любіць веды, сваю прафесію настаўніка, абудзіла ў іх імкненне быць карыснымі народу.

Вышаўшы замуж за фізіка Эме Катон, яна дапамагае яму ў навуковых даследах, але, аддаючыся навучы, не кідае і педагагічнай работы.

Клопаты аб сям'і, аб дзецях, напружаная навуковая работа не спыняюць Эжэні Катон у яе імкненні як мага больш зрабіць для палягчэння жыцця простых людзей. Разам з мужам Эжэні Катон становіцца актыўным барацьбітом супроць фашызма і вайны. Гэтую барацьбу яна прадаўжае і ў перыяд гітлераўскай акупацыі Францыі. Прадажныя французскія ўлады і гітлераўскія

2-га ліпеня 1951 г. у Маскве, у Свэрдлоўскім зале Крэmlя адбылося ўручэнне Міжнароднай Сталінскай прэміі «За ўмацаванне міру паміж народамі» Эжэні Катон — старшыні Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын, ганароваму дырэктару Эколь Нармаль (вышэйшай нармальнай школы) у Сеўры (Францыя). На здымку: старшыня Антыфашысцкага камітэта савецкіх жанчын віцэ-старшыня Міжнароднай дэмакратычнай федэрацыі жанчын Н. В. Папова прыколае медаль Эжэні Катон.

Фото Данилава.

акупанты абрушваюцца тэрорам на патрыётаў Францыі, якія не хочуць стаць на калені перад ворагам. Эжэні Катон пазбаўляюць права выкладання, яе мужа, 72-гадовага вядомага вучонага садзяць у турму. Пазней арыштоўваюць яе сына Эжэна — мужа ўдзельніка руху супраціўлення. Цяжка перажываючы гэтае гора, Эжэні Катон не складае зброі ў барацьбе.

Але воць сілы фашызма разгромлены. Гітлераўскія акупанты выгнаны з межаў Францыі. Эжэні Катон гораха вітае перамогу сіл дэмакратыі, перамогу Савецкай Арміі, якая з'явілася рашаючай сілай у разгроме гітлераўскай Германіі і яе сатэлітаў. Эжэні Катон з новай энергіяй аддаецца грамадскай дзейнасці. Яна — старшыня Саюза французскіх жанчын, які вырас у больш чым мільённую арганіза-

цям і з'яўляецца адной з самых актыўных секцый МДФЖ.

Будучы старшынёй Федэрацыі і Саюза французскіх жанчын, Эжэні Катон вядзе вялікую арганізатарскую барацьбу па згуртаванню і мабілізацыі жаночых мас на барацьбу за трывалы і працяглы мір, за палепшанне становішча жанчын і дзяцей.

Міжнародная дэмакратычная федэрацыя жанчын, якую ўзначальвае Катон, выступіла адным з ініцыятараў склікання Сусветнага кангрэса прыхільнікаў міру, які паклаў пачатак арганізаванаму фронту прыхільнікаў міру ў міжнародным маштабе.

Эжэні Катон, як старшыня Федэрацыі, актыўна ўдзельнічае ў падрыхтоўцы і правядзенні Першага і Другога Сусветных кангрэсаў прыхільнікаў міру. На Варшаўскім кангрэсе яна была выбрана віцэ-старшынёй Сусветнага Савета Міру. Гэта з'явілася ўсеагульным прызнаннем яе актыўнай дзейнасці па абароне міру.

Эжэні Катон не раз была ў Савецкім Саюзе. У 1945 г. яна ў складзе французскай жаночай дэлегацыі наведвала рад гарадоў СССР. У 1946 г. — яна ў Маскве на сесіі Выканкома Федэрацыі. У гэтым годзе яна была ў Маскве ў сувязі з уручэннем ёй Міжнароднай сталінскай прэміі міру.

Атрымліваючы 2-га ліпеня ў Маскве Міжнародную сталінскую прэмію міру, яна сказала:

«У гэтай барацьбе за захаванне міру жанчынам усіх краін аказвае велізарную дапамогу вялікі прыклад савецкіх жанчын. Сваім смелым удзелам у вялікай вызваленчай рэвалюцыі 1917 года і ў перамозе ўсяго савецкага народа над гітлераўскімі захопнікамі савецкія жанчыны поўнасцю апраўдалі тое давер'е, якое вялікі Сталін ускладаў на іх».

Па меры росту папулярнасці Эжэні Катон, як барацьбіта за мір, расце да яе нянавісць рэакцыі і прадажнага французскага ўрада.

У 1950 годзе Эжэні Катон абвінавачваюць у «спробе дэмаралізаваць армію і нацыю». Справа Эжэні Катон была перадана ў Ваенны трыбунал. Магутная хваля народнага пратэсту прымусіла французскія ўлады спыніць справу Катон. Але цяпер зноў здраднікі Францыі хочуць расправіцца з лепшай дачкой французскага народа.

У дзень свайго сямідзесяцігоддзя Эжэні Катон з усіх канцоў свету атрымала сотні прывітальных тэлеграм са словамі любові, павагі і прызнання яе заслуг па абароне міру.

Савецкія жанчыны таксама гарача вітаюць Эжэні Катон і жадаюць ёй многіх год жыцця, здароўя і плённай дзейнасці ў справе ўмацавання міру і дружбы народаў.

С. ГІЛЕЎСКАЯ.

ЛЮДЗІ НОВАГА КІТАЯ

І кастрычніка споўнілася другая гадавіна з дня абвяшчэння Кітайскай Народнай Рэспублікі. Велізарных поспехаў дабіўся кітайскі народ пад кіраўніцтвам камуністычнай партыі і свайго выпрабаванага правадыра таварыша Мао Цзе-дуна. Упершыню за ўсю сваю гісторыю кітайскі народ стаў сапраўдным гаспадаром сваёй краіны.

Неразрыўнай дружбай звязан кітайскі народ з вялікім Савецкім Саюзам і краінамі народнай дэмакратыі.

Жорсткая гаспадарчая разруха дасталася ў спадчыну народнай рэспубліцы ад амерыканскіх і японскіх захопнікаў і ненавіснага гамінданаўскага рэжыму. Але камуністычная партыя і народная ўлада ўзнялі шматмільённае насельніцтва краіны на пераадоленне разрухі, на ўздым народнай гаспадаркі. Паспяхова ажыццяўляецца індустрыялізацыя краіны. У 1950 годзе ў параўнанні з 1949 годам вытворчасць чыгуну павялічылася ў 11,4 раза, сталі — у 7,8 раза, выпуск машын — больш як у 3 разы.

Вялікая аграрная рэформа, якая праводзіцца па ўсёй краіне, знішчае спрадвечны лад феадальнай залежнасці сялянства, ліквідуе памешчыкаў як клас. Звыш 75 процантаў сялянскіх гаспадарак атрымала памешчыцкія землі.

Раней у Кітаі 90 процантаў насельніцтва было непісьменным. Цяпер каля 39 мільёнаў дзяцей працоўных вучыцца ў пачатковых і сярэдніх школах.

Поўнае роўнапраўе атрымалі працоўныя жанчыны Кітая. Яны займаюць дастойнае месца на транспарце і ў прамысловасці, у культурных установах і сельскай гаспадарцы.

На здымку злева вы бачыце Лян Цзюнь — першую трактарыстку Кітая. З 16 год яна нанялася батрачыц да памешчыка ў правінцыі Хэйлунцзян. Пры старым ладзе яе чакаў лёс любой батрачкі. У новым Кітаі Лян Цзюнь стала паважаным чалавекам. У 1948 годзе яна ўбачыла фільм аб савецкай трактарыстцы Пашы Ангелінай. Жыццё простае савецкай сялянкі здзівіла яе. Лян Цзюнь вырашыла стаць трактарысткай, і яе мары хутка ажыццявіліся. У 1950 годзе яна была выбрана брыгадзірам першай у Кітаі жаночай трактарнай брыгады. Неўзабаве ёй было прысвоена званне выдатніцы працы. Лян Цзюнь уступіла ў Кітайскую камуністычную партыю. Нядаўна яна прыязджала ў Савецкі Саюз, каб пераняць вопыт работы Пашы Ангелінай. Многія кітайскія дзяўчаты паследавалі прыкладу Лян Цзюнь.

Алена ВАСІЛЕВІЧ

Апавяданне

Мал. Ю. Пучынскага

У АНДРЭЯ Юрчанкі новая, як звон, хата і весялуха, на ўсё сяло прыгажуня дачка Алеся. Усю акругу аб'едзь — харазэйшай дзяўчыны не знойдзеш. Рост высокі. Косы да пояса. У вочы глянеш — так і ўтопішся ў іх бездані. А засмяецца Алеся — і заўсёды крышку строгі твар яе нібы сонцам асвеціцца: блісне шнурочак роўных, што часнок, белых зубоў. Ад глыбокіх ямачак яшчэ мілей зробіцца свежыя, шаўкавістым пушком пакрытыя шчокі.

Даўно пахаваў Андрэй жонку і, застаўшыся ўдваіх з дачкой — тады яшчэ зусім дзіцём — усю пяшчоту і любоў сваёй скупой мужчынскай натуры ёй аддаў. Бачыў, як год за годам, нібы на дражджах, расце і прыгажэе Алеся.

Заўважаў аднак і другое: даччыны вочы з кожнай вясной усё больш водзяць за сабой на нябачным поведзе хлапечыя погляды, поўныя бязмоўнага захаплення.

«Глядзі ты, які-небудзь блазнюк ужо гатоў у цябе, бацькі, хоць сёння адабраць адзіную тваю ўцеху, твой гонар. Ды не, браце, нічога з твайго сноўдання пад вокнамі не выйдзе. Пачакаеш яшчэ трохі»... — сучаў сябе бацька, злуючыся на якога-небудзь «блазнюка», заўважаючы таго празмеру прыхільныя погляды ў бок Алеся.

Думаў так, але і па-другому меркаваў. Паступова прыводзіў да ладу гаспадарку: пабудаваў новую хату, сад добры — мічурынскіх гатункаў — засадзіў, нават хлёў і стопку перасыпаў. Час ідзе, глядзіш, і замуж аддаваць пара...

Праўда, Алеся канчала дзесяцігодку, а потым збіралася ў інстытут паступаць, так што спадзявацца на яе зварот у бацькаву хату не надта прыходзілася. Але вазьмі разбярэся з ёю свавольніцай, калі яна ведае сваё:

— Вывучыся на доктара і прыеду ў свой калгас працаваць.

Паглядзелася ў люстэрка, накінула хустку на плечы — і да таварышак. А неўзабаве ўжо чуеш, як мяккі пераліўчаты голас яе звініць над вуліцай. Да яго далучаецца цэлы хор такіх-жа бесклапотных маладых галасоў. Да позняй ночы будзяць яны вясновую цішыню, абнімаюць і песцяць яе. Звіняць маладыя песні, да зор узнімаючы радасць юнацтва. Слухаеш іх, і сэрцу неспакойна робіцца, нечаму радуецца і ў той-жа час нечага сумуе яно, нешта прыпамінае... Маладосць! Маладосць!

Шумелі каля Андрэевай хаты клёны. Кружылі мядовым водырам галаву ліпы. Паспявалі ў садзе пахучыя жытнікі. Расла, красавалася Алеся.

Ад першага гарматнага выбуху задрыжалі ў вокнах шыбы, жаласна дзінькнулі шклянкі ў шафе.

Дзве буйныя слязінкі застылі ў спужаных Алесіных вачах.

— Няўжо, татка, праўда?

— Праўда, дачушка...

— Вайна! Якое страшэннае, жудаснае слова. А ўперадзе было яшчэ столькі надзей...

* * *

Немцы, уцякаючы ад насцігаўшых іх часцей Чырвонай Арміі, спешна пакінулі вёску Ляснянка. І пасля паўдня тут ужо змясціўся на кароткі адпачынак невялікі атрад савецкіх салдат.

Лейтэнант Алесь Голуб раскватараваў свой узвод па хатах. Сам і яшчэ пяць чалавек спыніліся ў Андрэя Юрчанкі.

Віхрам пралацела па двару Алеся. На хвілінку забегла ў стопку — і ў хату вярнулася з ладным кавалкам сала, са збанком халоднага салодкага малака.

Умелымі рукамі спрытна заслала чыстым абрусам стол. З паліцы буханку хлеба дастала.

— Ежце, таварышы, падмацоўвайцеся.

— Эх, сотню-б-другую грамаў да гэтай царскай яды, — смачна пацёр рукі старшыня Жукаў. — Праўда, сястрыца, добра было-б?

— Выбачайце, гэтага няма, — пачырванела дзяўчына. — Усё, што ад фашыстаў удалося ўхаваць, — збынтэжана павяла яна вачыма на пачастунак.

Вочы ў яе былі чыстыя і ясныя, як у дзіцяці, а рукі загараля і агрубелыя, нібы ў старой жанчыны: мусіць, нямала ім дасталося ад вайны. Відно, крыху саромеючыся гэтых незнаёмых мужчын-салдат розных узростаў, дзяўчына не ведала, што рабіць са сваімі рукамі, куды схаваць іх, і без патрэбы круціла край старэнькай, залатанай на локцях блузкі. Аднак, аб нечым успомніўшы, хутка выбегла з хаты.

— Ух, і дзяўчына! — не стрымаўся ўслед ёй Жукаў і, толькі ведаючы нораў камандзіра (той не любіў, калі аб жанчынах пачыналі празмерна многа гаварыць), стрымаўся. — Кветка! Як яна тут ухавалася пры немцах?

— Гарна дівчына, што й казати, — згадзіўся пажылы ефрэйтар Пятрэнка. І адразу, успомніўшы сваіх дачок, уздыхнуў: як яны там? Ці ўхаваліся хоць ад ворага?

— Напэўна партызаніла, — працягваў далей разважаць Жукаў услед дзяўчыне, якая прамільгнула па двару. — Як вам здаецца, таварыш лейтэнант: маглі немцы не заўважыць такую кветку? — звярнуўся ён да Голуба, хаваючы ў глыбіні злёгка прыжмураных вачэй іскары рэдка гаснуўшага смеху.

— Яшчэ не прабаваў вырашыць гэтую праблему, — суха, жадаючы падкрэсліць, што і старшыні раіць тое-ж, азваўся той.

Старшыня ледзь прыкметна паціснуў плячыма, падміргнуў насмешліва хлопцам і, многазначна кашлянуўшы, адкаваліў падхадзяшчы кавалак сала.

— А цяпер гадзіна на адпачынак. Ногі прывядзіце ў парадак. Каб на боты і парцянкі на маршы ніякіх скаргаў не было, — устаючы першым з-за стала, загадаў Голуб.

Ён выйшаў на двор і на парозе твар у твар спаткнуўся з дзяўчынай. Яна не спужалася, не пачырванела, а вельмі шчыра і натуральна ўсміхнулася яму і прапанавала:

— Таварыш лейтэнант, можа вам ці вашым хлопцам трэба чым дапамагчы... Памыць што-небудзь ці зашыць, дык я зараз...

— Ну, што вы, што вы? — збянтэжыўся і пачырванеў ён, уявіўшы, як яна, такая прыгожая, будзе трымаць іх брудныя, прапахшыя горкім салдацкім потам гімнасцёркі, мыць парцянкі.

Алеся, мусіць, здагадаўшыся аб прычыне яго збянтэжанаці, горача запратэставала.

— Ды вы што, баіцеся ці што?.. Партызанам-жа я і мыла і шыла. Два гады... Гераічных учынкаў, праўда, ніякіх не давялося зрабіць, а дапамагала, як умела і чым магла, — усміхнулася яна, быццам сама сябе вінаваціла, што ні эшалонаў пад адкос не пушчала, як рабілі гэта яе таварышы партызаны, ні «языка» ніводнага за ўсю вайну не дастала — а вось так, толькі бялізну партызанам мыла ды латала, ды яду яшчэ ў лес ім насіла.

— Слаўная вы якая... Як вас завуць? — замест адказу па сутнасці справы раптам нечакана для сябе звярнуўся ён да дзяўчыны з пытаннем. І тут-жа ў думках сам здзівіўся сваёй смеласці. З дзяўчатамі, яшчэ вучачыся ў інстытуце, адкуль выхапіла яго вайна, ён абы толькі заікнуўся гаварыць, чырванеў і губляўся.

— Алеся, — ахвотна і проста назвалася яна.

— Не турбуйцеся, Алеся. Кажуць, салдацкае нутро пераварыць шрубам, гайкай і ружэйнае масла. А што датычыць нашага туалету... Да Берліна дойдзем так як ёсць, а там ужо скінем свае прагорклыя скуру...

— А я ўсё-ткі спытаю ў хлопцаў. Мо' каму што зашыць трэба, — не паслухалася яна і прайшла паўз яго ў хату.

Лейтэнант пастаяў на парозе, паглядзеў на адгароджаны цёмным беларускім лесам захад і чамусьці ўздыхнуў:

— Эх, вайна!..

Звярнуўся ў хату. Старшыня Жукаў, якому з першага погляду кінулася ў вока Алеся, няўмела пілікаў на скрыпцы і выкладваў перад дзяўчынай усё сваё красамоўства, стараючыся рассямшыць яе вострымі салдацкімі жартамі. Які ўплыў рабіла старанне старшыні на Алеся, цяжка было разабраць: спрытна арудуючы іголкай і нажніцамі, дзяўчына ўвільхалася каля Пятрэнкавага шыняля, і смеху, гэтага звычайнага сцвярдзальніка жукаўскага таленту, ён не чуў ад яе. Усміхалася — але ці то з жартаў, ці з яго самога — зразумей яе.

— Ну, як справы, Жукаў? — маючы на ўвазе не службу, а нешта іншае, хітра падміргваючы, звярнуўся Голуб да Жукава.

Здагладлівы старшыня, адразу сцяміўшы, што мае на ўвазе лейтэнант, роблена безнадзейна махнуў рукой і, выразна паглядзеўшы ў бок Алеся, запеў, няўмела акампануючы сам сабе на скрыпцы:

«Любил глаза я голубые,
Теперь люблю я черные,
Те были милые такие,
А эти непокорные»...

— Мо' роўнадушныя, — падказаў яму Голуб. — Дай, браце, я паспрабую. Не памятаю, калі ў руках трымаў.

— Заграйтэ, будзь ласка, таварыш лейтэнант, — папрасіў Пятрэнка.

— Праўда, таварыш лейтэнант, пайграйце, — далучыліся да яго таварышы.

Тонкія пальцы Голуба нервова сціснулі смык, ён узляцеў у паветры і лёгка паслізнуўся па струнах. Анямеўшая за гады вайны скрыпка цяжка ўздыхнула, і, нібы хочучы выплеснуць увесь боль, што сціскаў яе тонкія грудзі доўгія гады, заплакала, загаласіла...

Халодны парыў ветру падхапіў гэту жальбу, закруціў яе, сам закруціўся — і кінуўся наўцёкі. Заціхла, уляглося ўсё наўкола, і скрыпка, ужо скрозь слёзы смеючыся над сваім настроем, зноў напоўніла пакой кволымі гукамі...

Замоўк апошні акорд, і хата быццам патанула ў агульным маўчанні. Бязмоўнае захапленне і настрой, навеяны на кожнага гэтай песняй без слоў, перарваў самы малады з прысутных, выхаванец палка Ваня Лазунок.

— Ох і добра! — толькі і ўсклікнуў ён, звяртаючыся да Голуба. — Што гэта вы ігралі, таварыш лейтэнант?

— «Асеннюю песню» Чайкоўскага, — пасля нядоўгага маўчання схамянуўся той, адрываючыся ад сваіх думак.

— Не люблю я і нічога не разумею ў гэтых сімфоніях розных Чайкоўскіх. За ўсё жыццё толькі раз і быў на ёй. Ды і то жонка сілком зацягнула. Яна нешта разумее ў іх... Ну дык я і праспаў увесь вечар... Зусім іншая справа цыганскія раманы... За сэрца хапае: «Жывёт моя отрада»... — не ўтрымаўся і зноў прадэманстраваў прыклад свайго захаплення старшыня.

— Што каму, — разважліва прамовіў Пятрэнка.

Голуб маўчаў, стараючыся не глядзець у бок Алеся і ў той-жа час чакаючы пачуць, што яна скажа, якое на яе ўражанне зрабіла яго музыка.

— Як цудоўна вы іграеце, — ціха ўсклікнула Алеся. І мусіць, не ўмеючы паўней растлумачыць свайго захаплення, мацней рукі прыціснула да грудзей.

— Гэта ваша скрыпка? — не ведаючы што адказаць, спытаў яе Голуб.

— Не, гэта мой бацька яшчэ ў маладосці захапляўся... — і папрасіла яго: — Яшчэ што-небудзь, калі ласка, зайграйце. Я тры гады, апрача ружэйных стрэлаў і гарматных выбухаў, нічога не чула.

— Давайце, лепш спяем усе разам...

Аднак ніхто не паспеў нават усвядоміць, што здарылася ў наступны момант.

Неба і хата — усё з грукатам і громам абрушылася ім на галовы.

Алеся паветраная хваля нейкім цудам выкінула на кухню і аглушыла, нават не зачэпіўшы.

Жартаўнік Жукаў, у якога яшчэ хвіліну таму назад смяялася кожная жылка, нерухома ляжаў на баку, нязручна падвэрнуўшы пад сябе нагу і, нібы на падушку, схіліўшыся на цагліну разбуранай печы.

Лейтэнант Голуб, сілячыся падняцца, выцягваў рукі, быццам лавіў нешта ў паветры.

— Дайце, я вам дапамагу ўстаць, таварыш лейтэнант. У вас увесь твар у крыві, — падпоўз да яго Пятрэнка. Уцалейшы ў гэтым пекле, якое толькі што скінуў на іх фашысцкі сцягватнік, і баючыся паварухнуцца, ён ляжаў пад лаўкай.

— Я нічога не бачу...

— Божачка, ды вам-жа вочы...

— Маўчы, няпраўда!..

Ён адчуваў, як сілы яго і свядомасць уступаюць месца нейкай незразумела адкуль так раптоўна наплыўшай пустаце і паспеў толькі адно адзначыць: не, мусіць, праўда.

* * *

Паблізу гаварылі:

— Відаць, ужо нічога не будзе з небаракі: каторы дзень не прыходзіць у прытомнасць... А калі і выкараскаецца, дык якое жыццё будзе сляпому?

Голас, у якім гучэла шчырая жаласць і спачуванне, відавочна, належаў пажылой жанчыне і быў зусім не падобны на другі, мяккі і звонкі, хоць і ў ім адчуваўся смутак. І такі знаёмы быў гэты малады голас. Дзе ён чуў яго?

— Усякія выпадкі бываюць. Доктар казаў: як толькі вернецца прытомнасць, у шпіталь яго павяжуць на самалёце. Зараз нельга, у такім стане. А там вылецаць. Там прафесары будуць лячыць яго... — і апошнія словы звінелі надзеяй і ўпэўненасцю.

«Пра мяне гаворка», — здагадаўся Голуб і нечакана, страшэнным намаганнем волі паспрабаваў расплюшчыць вочы. Гэта не ўдалося. Удалося затое другое, больш важнае: злавіць вузенькі шнурочак дзённага святла.

Значыць, сапраўды прафесары яго вылецаць, значыць, праўду сказала... Хто? Як хто?.. Вядома, Алеся. Тая самая Алеся, што ўчора...

І Голуб пачаў прыпамінаць, што здарылася ўчора...

Аднак гэта была яшчэ не канчатковая перамога. Дзікі боль, здаецца, завалодаў усёй істотай Голуба. І сам ён, Голуб, перастаў існаваць, а на яго месцы жыў і тварыў сваю жорсткую справу толькі гэты дзікі боль. Прытомнасць прыходзіла і зноў пакідала.

У адзін з момантаў прасвятлення ён зноў адрозніў пяшчотны звон Алесінага голасу:

— Я буду даглядаць яго, — прасіла яна.

— Родная вы мая, я не маю права ўзяць вас з сабой. Была-б у вас хоць сярэдняя медыцынская адукацыя. А хадзіць за хворым у нас будзе каму...

І, мусіць, каб падбадзёрыць яе, усё той-жа цвёрды мужчынскі голас загучэў мякчэй.

— Прыезджайце лепш у Маскву вучыцца. З вас добры хірург выйдзе. Тым часам і свайго героя пабачыце, у госці да яго хадзіць будзеце... Але да восені мы яго ўжо зноў адправім на фронт.

— Няўжо праўда? — з радасным недавер'ем вырвалася ў Алесі.

— А чаму-ж не? — строга пацікавіўся той, хто, мяркуючы па ўсім, забіраў у Маскву яго, Голуба, і пакідаў Алесю. — Аднак нам час ляцець. Бывайце, беларуская партызанская кветка. Дзякуй за вашу апошнюю гераічную перамогу: за тое, што адважалі ў смерці вашага героя, — растлумачыў ён.

— Шчаслівай дарогі...

* * *

Педінстытут, як і большасць інстытутаў, размясціўся ў зусім выпадковым памяшканні. Універсітэцкі гарадок пасля вайны ляжыць у руінах. Але Голуба ўсёроўна цягне на гэтыя мясціны. Сядзіць ён у скверыку з канспектамі пад пахай. Цяпер — студэнт другога курса педінстытута, а праз два гады — выкладчык гісторыі сярэдняй школы. І не верыцца, што глыбокі рубец праз усю левую шчаку, які заламаўся пад правым брывом, толькі слабы адбітак адной з фронтавых дарог.

У скверы, як і да вайны, заўсёды шматлюдна і весела. Жыццё кіпіць і б'е нястомным струменем, як і той фантан, што з ранку да вечара плешчацца ў скверы. Здаецца, нідзе так не адчуваеш яго, гэты поўнакроўны жыццесцвярджальны пульс, як у студэнцкім асяроддзі.

Непадалёку, кроках мо' у пяці ад лаўкі Голуба, у цяньку шырокага клёну сядзяць, рыхтуюцца да экзаменаў дзве дзяўчыны. Чэрвень. Гарачыня, а дзяўчаты і вухам не вядуць: чытаюць і пераказваюць адна другой змест тоўстага — напэўна за цэлы год — сшытка.

Адна ўздыхае:

— Перажывем фармакалогію — будзем жыць.

— А дзіцячыя хваробы? — задае пытанне другая.

У яе насмешлівыя цёмныя вочы з крутымі заломамі густых прыгожых броў. Глядзіць на таварышку, і ў разумных вачах бегае смех.

— Дзіцячыя?.. Мне нешта не страшна. А мо' толькі здаецца так, бо няскора яшчэ? — сумняваецца першая, светлавалосая кучаравая, таксама прыгожая дзяўчына.

— Так заўсёды... Страшна тое, што вісіць у цябе над душой...

І дзяўчаты яшчэ нейкі час абмяркоўваюць складанасць экзаменаў і выпадковасць, якая можа спаткаць студэнта.

Голубу хочацца загаварыць з дзяўчатамі, але нешта яго ўтрымлівае. Ён прыслухоўваецца да іх размовы, неўзаметку назірае за імі, міжвольна параўноўваючы адну з другой і з некім трэцім, каго тут няма і каго ён некалі недзе сустракаў. Бялая вельмі падобна да сястры Машы, што ў маскоўскім шпіталі працавала. Праўда, тая была крыху танчэй і вышэй. А з твару, што родныя сёстры. Мо' і сапраўды гэта Машына сястра? Цікава было-б спытаць... І калі так, то даведацца, дзе цяпер Маша, як жыве. Яна-ж збіралася замуж за яго суседа па койцы і сябрука Ваню Лазарэнка.

Цёмнавалосая пакідае ўражанне больш сур'ёзнай. Яна, відаць, «кіруе» падрыхтоўкай, бо нярэдка спыняе сяброўку:

— Ну, хопіць, а то гэтак мы і за тыдзень не прачытаем. А паслязаўтра трэба ўжо здаваць...

Дзяўчаты зноў паглыбляюцца ў чытанне, і Голубу цяпер зручней наглядаць.

Чамусьці погляд яго прыцягвае да сябе цёмнавалосая. Ён прыслухоўваецца да яе голасу і міжвольна прыпамінае другі. Адразу ён не можа прыпомніць рысы таго твару: гады і падзеі, паміма яго жадання, жорстка сцерлі іх у зрокавай памяці. Затое другая памяць — слыхавая, якая гадамі ўмела выношваць і захоўваць гукі голасу, — напаміла яму той мілы мяккі звон, з якім ён, здавалася, не разлучаўся ўсю вайну і пазней, калі адваджаўся, вылечыўся і вярнуўся у студэнцкі строй.

Пільныя позіркы Голуба крыху нервуюць дзяўчат. Яны час-ад-часу адрываюцца ад канспекта, перагаварваюцца аб малазначных справах. Ён у сваю чаргу робіць выгляд, што таксама заняты чытаннем, але чытанне гэтае не ідзе яму ў галаву.

Светлавалосую, як выяўляецца, завуць Каця, а як-жа другую? Калі так, значыць, ён не памыліўся...

— Ой, Алеся, паміраю, есці хочацца. Хадзем абедаць...

Ну так і ёсць — Алеся! Непадобная ні на адну з дзяўчат на свеце, самая мілая і самая дарагая, якую, як мару, столькі год ён выносіў у сэрцы.

* * *

Неяк яшчэ ў пачатку 45 года ляснянскі паштальён прынёс пісьмо, якога не здаралася атрымліваць ні адной ляснянцы.

На канверце не то ў жарт, не то ўсур'ёз адрасат называўся такім чынам: «Самай прыгожай дзяўчыне Ляснянкі — Алесі»...

І паколькі ў Ляснянцы Алеся была не адна, то чыталі пісьмо усе — і прыгожыя і непрыгожыя Алесі.

Праўда, адгадаць па пісьму сапраўднага адрасата было няцяжка. Гэта была дачка Андрэя Юрчанкі, а пісьмо прыслаў ёй той самы лейтэнант, якога яна даглядала пасля бандыцкага налёту фашыстаў на іх хату.

Алеся ў той час, калі прышло пісьмо, ужо вучылася на першым курсе Мінскага медінстытута. І вядома, пісьмо дайшло да яе пасля ўсіх ляснянскіх Алесь. Лейтэнант-жа збіраўся вылісвацца са шпіталю і ехаць на фронт дабіваць фашыстаў, як коратка і выразна паведамляў у пісьме. Ён прасіў Алесю не зацягваць з адказам, як мага хутчэй паведаміць свой адрас і, дарэчы, прозвішча, якога ён вядома, не мог знаць... Лейтэнант абяцаў пісаць Алесі, калі яна таго пажадае...

У пісьме ўсё было ясным і адкрытым. І ў той-жа вечар Алеся кінула ў паштовую скрынку аб'ёмісты канверт з адрасам на маскоўскі шпіталь... А Голуб тымчасам пад'язджаў да германскай граніцы... Чаму сталася так, што Алесіна пісьмо з Масквы не трапіла на яго палявую пошту, нумар якой ён паведаміў у шпіталь, ніхто не ведае. На маладога лейтэнанта павеяла нейкай няўпэўненасцю, і ён вырашыў чакаць канца вайны, каб потым самому заехаць да Алесі ў Ляснянку, падзякаваць за клопаты аб ім і, вядома, паглядзець, як яна жыве...

Усё так-бы і было, як задумаў Голуб, ды ўся бяда ў тым, што не заўсёды збываецца тое, што загадваюць людзі.

За некалькі дзён да перамогі цяжка паранены ў грудзі Голуб трапіў у кіеўскі шпіталь і залёг там на доўга. Толькі праз два гады быў ён дэмабілізаваны і толькі ў сорок восьмым годзе вярнуўся ў Мінскі педінстытут, адкуль яго вырвала вайна.

Яшчэ і цяпер гучэў часам пяшчотны голас амаль незнаёмай дзяўчыны. Але цяга ў Ляснянку была ўжо слабейшай; калі і марыў сустрэцца з Алесяй, то ведаў: сустрэча будзе выпадковай.

Так яно і здарылася.

* * *

У Андрэя Юрчанкі хата, здаецца, памаладзела, ды і сам Андрэй, нібы гадоў дваццаць з плячэй скінуў.

— Хоць жані, — жартуюць суседкі.

А ён толькі дабрадушна ўсміхаецца:

— Спазнiўся, жаначкі. Каторая з вас пойдзе цяпер за мяне? Вось ужо на доччыным вяселлі пагуляю дык пагуляю.

— Дзіва што пагуляеш. Такой дачкі дачакаўся. Ды яшчэ-ж і зяць будзе вучоны.

Андрэй радаваўся. Ды і нельга было не радавацца. Вось ужо тыдзень, як не пазнаць яго хаты. Прыехала дачка Алеся, і сонца, здаецца, пачало ясней і даўжэй святціць у вокны. Ды не адна прыехала — з мужам. Гляне на абодвух Андрэй — і на сэрцы лёгка робіцца: такія абое маладыя ды ўдалыя. Дачка на доктара вывучылася і дадому вярнулася. У сваім калгасе галоўным урачом больніцы працаваць будзе. А зяць хоць і студэнт яшчэ, а таксама з галавой хлопец: разумны, разважлівы. Адразу відаць — настаўнікам будзе талковым... Алесю гатоў на руках насіць.

Запратэставалі былі абое супроць вяселля, якое надумаўся спраўляць Андрэй. Ды тут ужо ён паказаў сваю бацькаву волю.

— Не саромце мяне перад людзьмі. Што-ж я бядней за ўсіх у калгасе жыў, што адзінай дачцы сваёй вяселля справіць не здолею?

Сказаў — і на гэты раз нібы нажом адрэзаў.

— Рыхтуйцеся і вы, маладыя.

Нічога не зробіш. Не захацелі крыўдзіць старога, пачалі рыхтавацца. Праўда, пасмейваліся, гледзячы, як бацька то ў млын пшаніцу вязе, то гусей у засад садзіць, то барана выганяць на пашу забараняе: няхай дома падкорміцца.

Куды прасцей і без такіх выдаткаў адсвяткавалі яны сваё студэнцкае вяселле.

У інтэрнаце Алесі, у самым большым пакоі сабралі ўсіх сяброў і сябровак маладога і маладой. Былі, праўда, яшчэ і выкладчыкі Алесіны, у каго яна правучылася пяць год і з чых рук у гэтым годзе дыплом урача атрымала.

Праўда, не лілося ракою віно, не трашчалі сталы ад закусак. Але было чаго і выпіць і закусіць, і захмялець можна было ад шчасця свайго і чужога. Да рання спявалі і весяліліся сябры, а з першымі праменьнямі сонца ўсёй кампаніяй на вакзал маладых павялі. Ужо цягнік рухаўся, а таварыскія вусны ўсё зычылі дабра і шчасця ў жыцці маладым, у працы ўрачу і ў вучобе студэнту. І доўга яшчэ трапяталі ўслед, што голубы, белыя хусцінкі.

А яны стаялі абняўшыся каля расчыненага акна, таксама махалі хусцінкамі і весела нешта крычалі ў адказ...

І напэўна, каб не выпадковая сустрэча іх у скверы, не святціла-б ім ясна так сонца; і лес, што абступае чыгунку, не апрагнуўся-б так па-святочнаму, не вітаў-бы іх гэтак шчыра; і птушкі, напэўна, не праспявалі-б столькі гімнаў крылатаму чалавечаму шчасцю.

І толькі тады, як цягнік пакінуў далёка за сабой і сяброў, і інтэрнат, і інстытут, яны глянулі адзін аднаму ў вочы, мацней абняліся і мо' ўпершыню за ўвесь гэты кароткі момант з часу іх выпадковай сустрэчы зразумелі: пачалося новае жыццё...

* * *

...На станцыі, калі прыехалі дадому, гадзіны тры ўжо чакаў Алесін бацька. Тэлеграма дачкі: «Еду з мужам. Сустрэкай, тата» захапіла яго знянацку. Здавалася, нічога дзіўнага не было ў тым, што дачка замуж вышла. Так ужо спрадвеку вядзецца. Але-ж здаецца — калі тое было, калі яна вырасла, каб ужо і замуж, каб і з мужам ехаць...

І ўсю ноч бацька правёў неспакойна. Успамінаў сваю маладосць, нябожчыцу-жонку ўспомніў і за доўгія гады адзіноты скупую слязінку ўпоцемку змахнуў: не дажыла нябожчыца да такой радасці.

Так, не звёўшы вачэй і ўсхапіўся на досвітку, каб на станцыю ехаць. Каня ўзяў яшчэ з начлегу. Ведаў, што цягнік пасля паўдня прыходзіць, але дзе ты ўседзіш дома ад радасці...

Дачка з зяцем жылі ўжо нядзелю ў Андрэя. Алеся з больніцай знаёмілася, падоўгу з урачамі сядзела, да працы іх прыглядалася. Крышку і нервавалася: праз месяц самой прыдзецца тут працаваць, ды не простым урачом, а галоўным. «Ці спраўлюся хоць?»

На абед прыходзіў бацька. Калі не было Алесі, закурваў з зяцем.

— Па праўдзе сказаць, я і не думаў, што Алеся да мяне вернецца. Некалі, яшчэ калі ў дзесяцігодцы вучылася, свавольніца была яна ў мяне. «Вывучыся, кажа, на доктара і да цябе, тата, прыеду». А я падумаю-падумаю: добра было-б, каб вярнулася, але-ж хіба ёй у горадзе месца не знойдзецца? Чаго яна ў вёску паедзе, што тут будзе рабіць? Але глядзі ты, як усё змянілася. Вёску ад гораду хутка не адрозніш. Узяць хоць-бы нашу Ляснянку. Пасля вайны ўжо дзесяцігодку сваю адчынілі, больніца наша на ўвесь раён славіцца. А вясной аж з Мінска прыязджалі інжынеры і тэхнікі. Казалі, што поруч з торфазаводам электрастанцыю вялікую вясной пачнуць будаваць... Гэта-ж, братка мой, колькі вучоных людзей яшчэ спатрэбіцца нашаму калгасу! К таму часу і ты, Алесь, вывучышся, настаўнікам прыедзеш да нас...

Прыходзіла вясёлая, крыху ўзбуджаная Алеся. Спрытна накрывала на стол, кроіла хлеб, расстаўляла талеркі. Бацька ўмываўся на дварэ, пырскаўся, моцна фыркаў. А Голуб глядзеў на Алесю.

— Вось такой, як ты цяпер, сустрэў я цябе ў першы раз. Памятаеш?

Не адрываючыся ад справы, яна кідала на яго гарэзлівы погляд гарачых вачэй, усёй істотай памыкалася падбегчы да яго, абняць. І толькі саромеючыся, што зойдзе бацька, стрымлівалася, сама ўспамінала:

— А памятаеш, ты спытаў тады, як мяне зваць?

— У цябе тады косы былі доўгія, доўгія...

— А ты быў тады яшчэ бязвусы і сарамлівы. А цяпер... барадаты і... і... — не знаходзячы трапнага слова, залівалася смехам.

Смяяўся разам і Голуб. Заходзіў бацька і, хоць не ведаў прычыны іх смеху, сам усміхаўся ў вусы.

Няхай смяюцца. Няхай веселяцца. У каго цяпер, як не ў іх, можа быць столькі смеху і радасці?

Г. К. ОРДЖАНИКІДЗЕ

28 кастрычніка гэтага года спаўняецца 65 год з дня нараджэння вернага саратніка Леніна і Сталіна, аднаго з буйнейшых дзеячоў камуністычнай партыі і савецкай дзяржавы, палымянага большэвіка Грыгорыя Канстанцінавіча (Серго) Орджаникідзе.

Яшчэ семнаццацігадовым юнаком, у 1903 годзе, уступіў Серго Орджаникідзе ў боль-

шэвіцкую партыю. З гэтага моманту і да апошніх дзён свайго жыцця ён заўсёды заставаўся бязмежна верным і адданым вялікаму сцягу Леніна — Сталіна, ніколі ні на крок не адступіў з ленинскага шляху. Інтэрэсы партыі, інтэрэсы народа Орджаникідзе заўсёды і ўсюды ставіў вышэй за ўсё.

Як выдатны ваенны арганізатар партыі, як адзін з вядзеных будаўнікоў узброеных сіл пролетарскай дзяржавы. Велізарная роля Г. К. Орджаникідзе ў ажыццяўленні ленинска-сталінскай нацыянальнай палітыкі, у згуртаванні ўсіх народаў СССР вакол вялікага рускага народа. Выконваючы ўказанні Леніна і Сталіна, ён аддаў шмат сіл і энергіі справе будаўніцтва і ўмацавання Закаўказскай савецкай федэрацыі, з'яўляючыся з 1921 па 1926 год кіраўніком закаўказскіх большэвікоў. Серго Орджаникідзе бязлітасна выкрываў і граміў вялікадзяржаўных шавіністаў і буржуазных нацыяналістаў, нястомна змагаўся за перамогу ленинска-сталінскай палітыкі дружбы, брацкага садружства ўсіх савецкіх народаў.

У гады сталінскіх пяцігодак Орджаникідзе — выдатны арганізатар і камандарм цяжкой індустрыі. Пачынаючы з 1930 года, ён па даручэнню партыі з'яўляецца старшынёй Вышэйшага савета народнай гаспадаркі СССР, а затым народным камісарам цяжкой прамысловасці. З усёй сваёй багатырскай энергіяй Серго змагаецца за ажыццяўленне ленинска-сталінскага плана індустрыялізацыі, за стварэнне ў нашай краіне магутнай перадавой цяжкой індустрыі, якая дала б магчымасць пераўзброіць сельскую гаспадарку, транспарт, абарону. З велізарнай сілай адстойвае ён сталінскую палітыку высокіх тэмпаў індустрыялізацыі краіны.

З імем Серго Орджаникідзе звязаны найвялікшыя перамогі сацыялістычнай эканомікі, перамогі сацыялістычнага будаўніцтва ў нашай краіне. Рахунца змагаючыся з расхістанасцю, недысцыплінаванасцю, зазнайствам і самасупакоенасцю, з канцылярска-бюракратычнымі метадамі кіраўніцтва, Серго дабіваўся чоткай расстаноўкі людзей на вытворчасці, патрабаваў ад гаспадарнікаў аператыўнасці, жывога абыходжання з масамі, адказнасці за даручаную справу. Уся яго работа служыла жывым узорам сапраўднага большэвіцкага гаспадарчага кіраўніцтва.

Г. К. Орджаникідзе з'яўляўся ўвасабленнем большэвіцкай ідэянасці, партыйнай чыстаты і непрымірымасці ў барацьбе з ворагамі партыі і народа — малаверамі, капітулянтамі і двурэшнікамі, якія імкнуліся сарваць сацыялістычнае будаўніцтва ў нашай краіне. Ён нястомна вучыў і заклікаў савецкіх людзей да беззаветнага

служэння вялікай справе партыі Леніна — Сталіна, справе камунізму, з'яўляючыся найвялікшым узорам такога служэння.

У лютым 1937 года большэвіцкая партыя і савецкі народ панеслі найвялікшую страту: абарвалася жыццё Грыгорыя Канстанцінавіча Орджаникідзе, палымянага большэвіка, безда-

корна чыстага і стойкага партыйца-ленинца. Савецкія людзі свята шануюць і назаўсёды захаваюць у сваіх сэрцах светлую памяць аб незабыўным Серго, які ўсё сваё выдатнае арганізатарскія здольнасці, усё сваё слаўнае гераічнае жыццё без астатку аддаў справе рабочага класа, справе камунізму.

В. СІКОРСКИ.

АРКАДЗІЙ ГАЙДАР

На Кіеўшчыне, у цяністым парку г. Канева, ёсць высокая, тонучая ў жывых кветках, магіла. У ёй пахаваны пісьменнік і воін Аркадзій Петровіч Гайдар. Ён загінуў смерцю храбрых 26 кастрычніка 1941 года ў барацьбе супроць нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

Усё кароткае, але яркае і прыгожае жыццё Гайдара было азорана святлом змагання за савецкую Радзіму. Яго школай былі франты грамадзянскай вайны, дзе ён, яшчэ зусім юны, адчуў у сабе ваеннага чалавека і будучага мастака слова.

Нарадзіўся Аркадзій Гайдар (сапраўднае прозвішча Голикаў) 9 (22) лютага 1904 года ў г. Льгове на Куршчыне ў сям'і настаўніка-большэвіка. Гады дзяцінства і вучобы будучага пісьменніка праходзілі ў невялікім рускім гарадку Арзамасе. Трынаццацігадовым юнаком Аркадзій Гайдар удзельнічаў у баях за Кастрычніцкую рэвалюцыю. У 1918 г. ён пайшоў дабравольцам на фронт. Пасля цяж-

Пастаяннае чытанне кніг, прыродны талент і значны жыццёвы вопыт зрабілі магчымым ажыццявіць гэтую думку.

У 1925 — 26 гг. паявіліся ў друку першыя апавесці Гайдара аб грамадзянскай вайне: «У дні паражэнняў і перамог» і «Р.В.С.». Матэрыялам для яго твораў — ранніх і пазнейшых — служыла само жыццё, непасрэднае ўражанні ад перажытага і бачанага, яго дзённіковыя запісы.

Скора Гайдар становіцца шырока вядомым і любімым пісьменнікам савецкіх дзяцей і юнацтва. Слядам за аўтабіяграфічнай апавесцю «Школа» выходзяць яго «Дальнія краіны», «Ваенная тайна», «Блакітны кубак», «Лёс барабаншчыка» і шматлікія апавяданні: «Дым у лесе», «Чацверты бліндаж», «Чук і Гек» і інш. Сапраўдную славу пісьменніку прынесла апавесць «Цімур і яго каманда», напісаная ў 1940 г. і паклаўшая пачатак цімураўскаму руху сярод піонераў.

Многія кнігі Гайдара экранізаваны. Папулярны фільм «Дума пра казака Галоту» ствараўся па кнізе «Р.В.С.». Свайго любімага героя Цімура юныя чытачы неаднойчы бачылі на экране. Пісьменнік напісаў кінасцэнарыі «Камендант снежнай крэпасці».

Пісьменніка заўсёды вабілі да сябе смелыя, сільныя людзі, бясстрашныя ў баях, высокародныя і сумленныя.

Кнігі Гайдара маюць вялікае выхаваўчае значэнне. Яны нясуць у сабе шчырую, дзейсную любоў да нашай савецкай краіны, да чалавека працы.

У першыя дні Айчыннай вайны, калі нашай Радзіме пагражала смерцельная небяспека, Аркадзій Гайдар едзе на фронт.

Дзесяць год споўнілася з дня смерці Аркадзія Гайдара. Аб яго гераічным жыцці і рабоце ўжо напісаны кнігі. Але цудоўны чалавечы вобраз пісьменніка найбольш шырока і ярка раскрываюць яго ўласныя светлыя, радасныя, поўныя сапраўднай паэзіі творы.

М. БАРСТОК.

ПАВАЖАНАЯ РЭДАКЦЫЯ!

Мне хочацца на старонках часопіса расказаць аб тым, як клопоціцца наша краіна аб простым чалавеку.

Вялікае няшчасце напаткала маю сям'ю ў мінулым годзе. Памерла мая жонка — маці дзесяці дзяцей. Прызнацца, разгубіўся я ад гора. Дзеці ўсе малыя. Што рабіць з імі?

Але ў нас чалавек не можа загінуць. Зімою чацвярых, самых маленькіх, дзяцей узялі ў мяне на выхаванне дзіцячыя дамы: адну дачку — Нясвіжскі, а траіх — Ястрабелскі.

Нядаўна я ездзіў наведваць сваіх малышоў. Як узрадавалася маё бацькоўскае сэрца, калі ўбачыў іх здаровых, чыста апранутых, добра дагледжаных. Жывуць яны ў вялікіх, светлых, чыстых пакоях.

Асабліва ўсцешылі мяне выхавальніцы. Усе яны ветлівыя з дзецьмі, ласкава іх. А дзеці ад душы ім адданы, любяць як родных маці.

Глядзеў я на сваіх дзяцей і думаў: што з імі было-б у панскай Польшчы? Усе пайшлі-б жабраваць на свету, як тысячы сірот пры панах. Пры савецкай уладзе яны не адчуваюць сябе сіротамі. Жывуць так, як у старой Польшчы жылі толькі дзеці памешчыкаў.

Е. С. ПІХТА,

Пятрэвіцкі сельсовет
Баранавіцкай вобласці.

На тэрыторыі Целяханаўскага дзіцячага дома пасеяна шмат кветак. Зараз дзяўчынкі збіраюць насенне для кветнікаў будучага года. На здымку: выхаванкі дзіцячага дома комсамолкі Маня Козік і Тоня Ярута за зборам насення астры.

Фото М. Вароніна (БЕЛТА).

БУЛЬЁН СА СМАЖАНЫМІ ПІРАЖКАМІ З МЯСАМ

Мяса прамыць, заліць $2\frac{1}{2}$ літрамі халоднай вады і варыць 2—2,5 гадзіны. За гадзіну да гатоўнасці бульёну пакласці цыбулю, моркву, пятрушку. Калі згатуецца, выняць з бульёну мяса, аддзяліць ад касцей, прапусціць праз мясарубку, абсмажыць разам з цыбуляй і дробна зрубленым вараным яйкам, пакласці па смаку соль, перац. З цеста зрабіць дробныя шарыкі, раскатаць кружочкамі, у сярэдзіну кружочка пакласці мясны фарш і зрабіць піражок. Піражкам даюць падыйсці і смажаць у кіпячым тлушчы (100 грам) да атрымання румянай скарынкі. Час смажання 4—5 хвілін.

Бульён перад падачай трэба працадзіць праз марлю.

Піражкі да бульёну можна прыгатаваць і з іншым фаршам, у гэтым выпадку для бульёну трэба браць не мяса, а косці ад ялавічыны.

Ялавічыны 400 г, 2 цыбуліны, морква, пятрушка.

Для прыгатавання поўкілограма цеста патрэбна: мукі пшанічнай 2 шклянкі, масла расліннага 2 лыжкі, цукру 2 сталовыя лыжкі, 1 яйка, дрожджаў 10 г, солі $\frac{1}{2}$ чайнай лыжкі, малака або вады $\frac{1}{2}$ шклянкі.

БУЛЬЁН З КЛЁЦКАМІ

Зварыць мясны або курыны бульён. Клёцкі мучныя заварныя. У каструлю ўліць $\frac{1}{3}$ шклянкі бульёну, дадаць сталовую лыжку масла, крыху солі і ўскіпаціць. Пасля гэтага ўсыпаць $\frac{1}{2}$ шклянкі мукі, размяшаць лыжкай, прагрэць на працягу 1—2 хвілін, а затым каструлю зняць з агню, крыху астудзіць і ўбіць у яе адно за другім 2 яйкі, кожны раз добра вымешваючы. З атрыманага цеста рабіць клёцкі з дапамогай двух лыжак: сталовай і чайнай. На сталовую лыжку ўзяць з каструлі гатовае цеста, абраўняўшы яго аб край каструлі, а чайнай лыжкай, змочанай у кіпятку, аддзяліць невялікія кавалкі цеста, каб клёцкі атрымаліся аднолькавай формы, і класці ў кіпячы бульён. Варыць 10—15 хвілін.

На 2— $2\frac{1}{2}$ літра бульёну — 30—40 клёцак.

Клёцкі мучныя не заварныя. У талерку ўліць $\frac{1}{4}$ шклянкі бульёну, дадаць масла, яйка, усыпаць муку, пасаліць і размяшаць. З атрыманага цеста рабіць пры дапамозе двух лыжак клёцкі, апускаць у бульён, варыць 10—15 хвілін пры слабым кіпенні.

Клёцкі маньныя. Клёцкі з маньных круп робяцца гэтак сама, як і клёцкі мучныя заварныя, толькі бульён для цеста бярэцца крыху больш. Пасля засыпкі круп цеста трэба праварыць на працягу 5—8 хвілін.

КАЧКА СМАЖАНАЯ З ЯБЛЫКАМІ

Качку апрацаваць, апаляць дробнае пяро, выняць вантробы, добра прамыць. Яблыкі (антонаўку) змыць і напоўніць імі качку. Разрэз пасля напам'янення качкі яблыкамі зашыць. Пакласці качку ў глыбокую жароўню або на патэльнію, пасаліць, наліць $\frac{1}{2}$ шклянкі гарачай вады і паставіць у духоўку або печ. Час смажання качкі $1\frac{1}{2}$ гадзіны. Качку перыядычна трэба паліваць сокам, які выцякае ў працэсе смажання. Пры падачы ніткі выбраць, а качку нарэзаць на кавалкі і паліць выцёкшым сокам.

Такім-жа чынам можна прыгатаваць і гуся.

СВІНІНА СМАЖАНАЯ

Кавалак свініны (частка задняй нагі) падрыхтоўваецца і смажыцца гэтак сама, як і цяляціна. Калі свініна тлустая, масла класці не трэба. Для абсмажвання свініну трэба класці тлушчам уверх. На гарнір — смажаная або адвараная бульба, грэчневая каша або тушоная капуста.

БІСКВІТ З КРЭМАМ

Расцерці добра 6 яечных жаўткоў са шклянкай цукру, затым паступова ўсыпаць шклянку мукі, увесь час памешваючы. Бялкі збіць да ўтварэння шчытнай пены і асцярожна змяшаць з прыгатаваным з жаўткоў цестам. Атрыманую масу выліць на бляху, засланую чыстай, змазанай маслам паперай, і паставіць у духоўку на 20—25 хвілін. Калі спячэцца, зняць паперу, даць астыць і намазаць крэмам, які робіцца так: 200 г слівачнага масла, адзін жаўток, 100 г цукровай пудры, расціраць доўга, да атрымання пыльнай масы (можна дадаць парашок ваніліну).

ЯБЛЫКІ У ЦЕСЦЕ

Прасеяць на стол 500 грамаў мукі, сабраць яе горкай, у сярэдзіне зрабіць паглыбленне і пакласці ў яго шклянку смятаны, 4 яечныя жаўткі, 50 грамаў цукру і солі. Спачатку змяшаць паміж сабой, а затым і з мукой да ўтварэння вадкага кашыцападобнага цеста; пасля гэтага дадаць кавалкам да 200 грамаў слівачнага масла, змяшаць яго спачатку з цестам, а потым і з астатняй мукой. Атрыманае цеста вынесці на поўгадзіны на холад.

Астыўшае цеста тонка раскатаць, нарэзаць у форме квадратаў такой велічыні, каб кожным можна было закрыць яблык. Пакласці туды невялікі яблык, ачышчаны ад скуры і сарцавіны, у сярэдзіну яблыка насыпаць цукру, злучыць краі цеста так, каб нідзе не было відаць яблыка, спячы.

Рэдакцыйная калегія: А. П. УС (адказны рэдактар), А. І. ФЕДАСЮК, А. Н. ЗАХАРАВА, В. І. ФІЛІПАВА, К. А. АБУШЭНКА, Г. Л. ДАЗОРЦАВА.

Журнал «Работница и крестьянка» на беларусском языке. Издание ЦК КП(б)Б.

Адрас рэдакцыі: Мінск, вул. Пушкіна, 55, Тэл. 2-33-03. Друк. арк. 3. Цана 1 р. 50 к. Аўт. арк. 4 АТ № 55308. Тыраж 15.000. Падпісана да друку 24/X-51 г. Зак. № 517.

М О Д Ы

МІНСКІ ДОМ МАДЭЛЕЙ

1. Паліто шарсцянае з падразной какеткай.

Аўтар Л. Гурэвіч

2. Паліто шарсцянае з каймавай тканіны, якая вырабляецца Мінскім тонкасуконным камбінатам, па матывах беларускага адзення.

Аўтар А. Гадзіцкая
Канструктар В. Ерашчук

3. Сукенка шарсцяная з шаўковым белым каўнерыкам і манжэтамі.

Аўтар А. Гадзіцкая
Канструктар С. Дробава

4. Халат шоўкавы з падразнымі полачкамі.

Аўтар А. Гадзіцкая
Канструктар С. Дробава

5. Касцюм шарсцяны з падразнымі бакамі.

Аўтар Л. Гурэвіч

На святкаванне Вялікага Кастрычніка ў Савецкі Саюз прыязджаюць шматлікія дэлегацыі працоўных капіталістычных краін.

Госці: — Эх, каб такое свята дый на нашых вуліцах!

Мал. А. Волкава.

На першай старонцы вокладкі малюнак Е. Тараса.